Nr 7.

Ankom till Riksdagens kansli den 22 mars 1912 kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

(3:e Afd.)

Ordinarie anslag.

Kammarkollegium.

Uppförande i stat af tre kvinnliga biträden hos kammarkollegium. [1.]

1:o) I den till Riksdagen den 13 januari 1912 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har, under åberopande af det propositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, Kungl. Maj:t under sjunde hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen att dels medgifva, att i staten för kammarkollegium må från och med år 1913 uppföras aflöning för ett kvinnligt biträde af högre aflöningsgrad med 1,600 kronor, däraf 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg, äfvensom för två kvinnliga biträden af lägre aflöningsgrad med 1,200 kronor till hvartdera, däraf 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg; att enhvar af nämnda tjänstinnehafvare må äga rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring; äfvensom att biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos kammarkollegium och antages till biträde å denna stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till

godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos kollegium; dels besluta, att för nämnda kvinnliga biträden skola gälla de af departementschefen förordade allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter; dels ock, vid bifall härtill, upptaga det i staten för kammarkollegium uppförda anslag till vikariatsersättning, renskrifnings- och tryckningskostnad, arfvoden till amanuenser och flitpenningar, nu 23,300 kronor, till 21,800 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 2—10 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af honom till statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 13 januari 1912 hållna särskilda anförande angående fasta biträdens uppförande i stat hos vissa ämbetsverk och myndigheter.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af herr *C. Lindhagen* väckt motion (nr 220), däri hemställts, bland annat, att Riksdagen måtte med anledning af statsverkspropositionens förslag till fasta biträdens uppförande i staten hos vissa ämbetsverk och myndigheter besluta,

att i första lönegruppen skall tilläggas ett tredje ålderstillägg å 200 kronor, så att slutaflöningen, ortstillägg inbegripet, blir 1,800 kronor; samt

att de föreslagna allmänna villkorens 6:e och 7:e punkter, innefattande begränsningar i kvinnans rätt att söka eller innehafva ifrågavarande befattningar, ifall hon är gift eller träder i äktenskap, skola ur dessa bestämmelser utgå.

Beträffande hvad motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets yttrande.

I punkt 3:o) af sitt utlåtande angående utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel har utskottet vid behandling af frågan om anställande af *fasta biträden* å nedre justitierevisionens stat uttalat sig om de af Kungl. Maj:t föreslagna lönetyperna för dylika befattningshafvare samt om herr Lindhagens i ämnet väckta motion. Utskottet har därvid med afstyrkande af nyssnämnda motion tillstyrkt de af Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsförmånerna och, med vissa förändringar, de aflöningsvillkor, som af Kungl. Maj:t framlagts. Hvad utskottet sålunda tillstyrkt har Riksdagen numera godkänt.

Beträffande de två af Kungl. Maj:t i förevarande punkt föreslagna biträdesbefattningarna af den lägre typen har vid ärendets föregående

behandling icke rådt någon meningsskiljaktighet hvarken i fråga om behofvet eller arten af desamma. Deras uppförande å stat synes jämväl utskottet öfverensstämmande med de af Riksdagen därför godkända grunderna.

I fråga om den tredje, för kammararkivets behof afsedda biträdesbefattningen, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle hänföras till den högre aflöningstypen, har däremot löneregleringskommittén intagit en i förhållande till kammarkollegium och Kungl. Maj:t afvikande mening, i det kommittén ansett sig icke kunna tillstyrka dess uppförande å stat, då kommittén icke känt sig öfvertygad om det stadigvarande behofvet af densamma. Och har kommittén tillika velat gifva uttryck åt den uppfattningen, att, om befattningen ändock uppfördes å stat, dess innehafvare med afseende å beskaffenheten af de för henne föreslagna göromålen icke borde hänföras till den högre aflöningstypen. Med fästadt afseende å hvad kammarkollegium sedermera därom anfört och på grund af hvad utskottet under hand om befattningen inhämtat, har utskottet emellertid kommit till den öfvertygelsen, att denna befattning är af det stadigvarande behof påkallad, att dess uppförande å stat står i full öfverensstämmelse med de grunder, som Riksdagen därför antagit, äfvensom att befattningen är med afseende å beskaffenheten af de för densamma afsedda göromålen att hänföra närmast till den högre aflöningstypen.

I anledning häraf och då herr Lindhagens motion i ofvanintagna delar redan blifvit af Riksdagen afslagen i fråga om andra ämbetsverk, får utskottet, under åberopande af hvad utskottet uttalat i frågan under andra hufvudtiteln i den mån det af Riksdagen lämnats utan erinran, med afstyrkande af herr Lindhagens förenämnda hemställan äfven beträffande kammarkollegium, tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å stat af nu förevarande biträdesbefattningar med det förbehåll, att aflöningsvillkoren bringas i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen beslutat i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat.

Under förutsättning af bifall härtill har utskottet, på de af departementschefen anförda skäl, ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag äfven i hvad det afser minskning i kammarkollegii anslag till vikariatsersättning m. m. Dock förväntar utskottet, att, såsom jämväl ställts i utsikt, nämnda anslag i så fall skall blifva till fyllest äfven för beredande under semester af ersättning åt vikarie för ofvannämnda biträden vid kammarkollegium.

Utskottet får alltså hemställa,

a) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens motion nr 220 i motsvarande del, må medgifva,

att i staten för kammarkollegium må från och med år 1913 uppföras aflöning för ett kvinnligt biträde af högre aflöningsgrad med 1,600 kronor, däraf 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg, äfvensom för två kvinnliga biträden af lägre aflöningsgrad med 1,200 kronor till hvartdera, däraf 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg;

att enhvar af nämnda tjänstinnehafvare må äga rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring; äfvensom

att biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos kammarkollegium och antages till biträde å denna stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos kollegium;

b) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens förenämnda motion i motsvarande del, må besluta, att för nämnda kvinnliga biträden skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen:

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall

vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräfver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnadt biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredandet af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning o. d. skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse; äfvensom

c) att Riksdagen må upptaga det i staten för kammarkollegium uppförda anslag till vikariatsersättning, renskrifnings- och tryckningskostnad, arfvoden till amanuenser och flitpenningar, nu 23,300 kronor, till 21,800 kronor.

Vaktmästarnas semester, [2.]

2:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 2 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 26 maj 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för kammarkollegium upptagna aflöningsförmåner, nämligen att enhvar vaktmästare i kammarkollegium må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp; och skulle, därest de föreslagna förändringarna i kammarkollegii stat blefve godkända, det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget till kammarkollegium, nu utgörande 117,400 kronor, komma att höjas med 2,500 kronor till 119,900 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 10—11 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den

13 januari 1912 hållna anförande angående beredande af semester för vissa vaktmästare i centrala ämbetsverk och öfverrätter.

Utskottets yttrande.

Under olika hufvudtitlar har Kungl. Maj:t gjort likartade framställningar om *semester åt vaktmästare* vid centrala verk och myndigheter; och har Riksdagen, på utskottets tillstyrkan, bifallit hvad Kungl. Maj:t i frågan hemställt beträffande en del andra ämbetsverk. Under åberopande af hvad utskottet i punkt 1:o) af sitt utlåtande angående utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel i ämnet anfört, hvilket uttalande legat till grund för Riksdagens redan fattade beslut i ämnet, får utskottet därför tillstyrka jämväl hvad Kungl. Maj:t nu föreslagit beträffande semester åt vaktmästarna vid kammarkollegium.

Utskottet hemställer alltså,

a) att Riksdagen må godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 26 maj 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för kammarkollegium upptagna aflöningsförmåner, nämligen

att enhvar vaktmästare i kammarkollegium må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp; samt

b) att Riksdagen må, vid bifall till de under punkterna 1:o och 2:o) föreslagna förändringarna i kammarkollegii stat, höja det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget till kammarkollegium, nu utgörande 117,400 kronor, med 2,500 kronor till 119,900 kronor.

Statskontoret.

Uppförande i stat af tre kvinnliga biträden hos statskontoret.
[3.]

3:o) Uti punkt 3 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels medgifva, att i staten för statskontoret må från och med år 1913 uppföras aflöning för två kvinnliga biträden af högre aflöningsgrad med 1,600 kronor till hvartdera, däraf 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg, äfvensom för ett kvinnligt biträde af lägre aflöningsgrad med 1,200 kronor, däraf 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg; att enhvar af nämnda tjänstinnehafvare må äga rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring; äfvensom att biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos statskontoret och antages till biträde å denna stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos ämbetsverket; dels besluta, att för nämnda kvinnliga biträden skola gälla de af departementschefen förordade allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter; dels ock, vid bifall härtill, upptaga det i staten för statskontoret uppförda anslag till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning och flitpenningar, nu 36,000 kronor, till 33,200 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 11—17 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af honom till statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 13 januari 1912 hållna, särskilda anförande angående fasta biträdens uppförande i stat hos vissa ämbetsverk och myndigheter.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af herr *C. Lindhagen* väckt motion (nr 220), däri hemställts, bland annat, att Riksdagen måtte med anledning af statsverkspropositionens förslag till fasta biträdens uppförande i staten hos vissa ämbetsverk och myndigheter besluta,

att i första lönegruppen skall tilläggas ett tredje ålderstillägg å 200 kronor, så att slutaflöningen, ortstillägg inbegripet, blir 1,800 kronor; samt

att de föreslagna allmänna villkorens 6:e och 7:e punkter, innefattande begränsningar i kvinnans rätt att söka eller innehafva ifrågavarande befattningar, ifall hon är gift eller träder i äktenskap, skola ur dessa bestämmelser utgå.

Beträffande hvad motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

I punkt 3:o) af sitt utlåtande angående utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel har utskottet vid behandling af frågan om anställande af *fasta biträden* å nedre justitierevisionens stat uttalat sig om de af Kungl. Maj:t föreslagna lönetyperna för dylika befattningshafvare samt om herr Lindhagens i ämnet väckta motion. Utskottet har därvid med afstyrkande af nyssnämnda motion tillstyrkt de af Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsförmånerna och, med vissa förändringar, de aflöningsvillkor, som af Kungl. Maj:t framlagts. Hvad utskottet sålunda tillstyrkt har Riksdagen numera godkänt. *Utskottets yttrande.*

Under åberopande af utskottets nyssnämnda uttalande i frågan under andra hufvudtiteln, i den mån det af Riksdagen lämnats utan erinran, får utskottet, som icke har något att invända emot att å statskontorets stat uppföras 3 kvinnliga biträden, däraf 2 med aflöning efter högre typ och 1 med aflöning efter den normala typen, tillstyrka hvad Kungl. Maj:t i ämnet föreslagit med det förbehåll, att aflöningsvillkoren bringas i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen beslutat i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat. Herr Lindhagens motion får utskottet sålunda afstyrka äfven i hvad den rör statskontoret.

Under förutsättning af bifall till hvad utskottet sålunda tillstyrker, har utskottet, på de af departementschefen anförda skäl, ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag äfven i hvad det afser minskning i statskontorets anslag till vikariatsersättning m. m. Dock förväntar utskottet, att, såsom jämväl ställts i utsikt, nämnda anslag skall blifva tillfyllest jämväl för beredande under semester af ersättning åt vikarie för ofvannämnda biträden.

Utskottet får alltså hemställa,

a) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens motion nr 220 i motsvarande del, må medgifva,

att i staten för statskontoret må från och med år 1913 uppföras aflöning för två kvinnliga biträden af högre aflöningsgrad med 1,600 kronor till hvartdera, däraf 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg, äfvensom för ett kvinnligt biträde af lägre aflöningsgrad med 1,200 kronor, däraf 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg;

att enhvar af nämnda tjänstinnehafvare må äga rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring; äfvensom

att biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos statskontoret och antages till biträde å denna stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos ämbetsverket;

b) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens förenämnda motion i motsvarande del, må besluta, att för nämnda kvinnliga biträden skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräfver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid,

som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnadt biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse; samt

c) att Riksdagen må upptaga det i staten för statskontoret uppförda anslag till amanuenser, vikariats-

ersättning, renskrifning och flitpenningar, nu 36,000 kronor, till 33,200 kronor.

Vaktmästarnas semester. [4.]

4:o) Vidare har Kungl. Maj:t i punkt 4 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 18 oktober 1907 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för statskontoret upptagna aflöningsförmåner, nämligen att enhvar vaktmästare i statskontoret må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp; och skulle, därest de under punkterna 3 och 4 föreslagna förändringarna i statskontorets stat blefve godkända, det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget, nu utgörande 155,800 kronor, komma att höjas med 1,600 kronor till 157,400 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 17 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 hållna anförande angående beredande af semester för vissa vaktmästare i centrala ämbetsverk och öfverrätter.

Under åberopande af hvad utskottet under punkt 2:o) här ofvan anfört i fråga om semester åt vaktmästarna vid kammarkollegium, får utskottet hemställa,

a) att Riksdagen må godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 18 oktober 1907 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för statskontoret upptagna aflöningsförmåner, nämligen

att enhvar vaktmästare i statskontoret må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall varda skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp; samt

b) att Riksdagen må, vid bifall till de under punkterna 3:o) och 4:o) föreslagna förändringarna i statskontorets stat, höja det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget till statskontoret, nu utgörande 155,800 kronor, med 1,600 kronor till 157,400 kronor.

Kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet.

Kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet. [5.]

5:o) I punkt 5 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det i riksstaten uppförda förslagsanslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, nu 400,000 kronor, med 320,000 kronor till 720,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Kontrollstyrelsen.

Vaktmästarens semester. [6.]

6:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 6 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen godkänna sådant tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 22 oktober 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för kontrollstyrelsen upptagna aflöningsförmåner, att vaktmästaren hos styrelsen må årligen, i den mån det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 25 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departements-

chefen i nämnda yttrande åberopade, af chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 hållna anförande angående beredande af semester för vissa vaktmästare i centrala ämbetsverk och öfverrätter.

Under åberopande af hvad utskottet under punkt 2:o) här ofvan anfört i fråga om semester åt vaktmästarna vid kammarkollegium, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna sådant tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 22 oktober 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för kontrollstyrelsen upptagna aflöningsförmåner, att vaktmästaren hos styrelsen må årligen, i den mån det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar.

Mynt- och justeringsverket.

Vaktmästarens semester. [7.]

7:o) I punkt 7 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 22 oktober 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för mynt- och justeringsverket upptagna aflöningsförmåner, att vaktmästaren hos verket må årligen, i den mån det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 25 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 hållna anförande angående beredande af semester för vissa vaktmästare i centrala ämbetsverk och öfverrätter.

Under åberopande af hvad utskottet under punkt 2:o) här ofvan anfört i fråga om semester åt vaktmästarna vid kammarkollegium, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 22 oktober 1909

stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för mynt- och justeringsverket upptagna aflöningsförmåner, att vaktmästaren hos verket må årligen, i den mån det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar.

Angående de medel, från hvilka ålderstilläggen till mynt- och justeringsverkets befattningshafvare skola bestridas. [8.]

8:o) Kungl. Maj:t har i punkt 8 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen medgifva, att mynt- och justeringsverkets personal tillkommande aflöningsförhöjningar må från och med år 1912 utgå från reservationsanslaget till bestridande af de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader.

I fråga om utredningen i ärendet hänvisas till sid. 26 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må medgifva, att mynt- och justeringsverkets personal tillkommande aflöningsförhöjningar må från och med år 1912 utgå från reservationsanslaget till bestridande af de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader.

Kammarrätten.

Uppförande i stat af sex kvinnliga biträden hos kammarrätten. [9.]

9:o) Uti punkt 9 af hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels medgifva, att i staten för kammarrätten må från och med år 1913 uppföras aflöning för två kvinnliga biträden af lägre aflöningsgrad med 1,200 kronor till hvartdera, däraf 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg, äfvensom för fyra kvinnliga biträden af högre aflöningsgrad (räknebiträden) med 1,600 kronor till hvartdera, däraf 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg; att enhvar af nämnda tjänstinnehafvare må äga rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring; äfvensom att biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos kammarrätten och antages till biträde å denna stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan

innehaft stadig anställning hos kammarrätten; dels besluta, att för nämnda kvinnliga biträden skola gälla de af departementschefen förordade allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter; dels ock, vid bifall härtill, upptaga det i staten för kammarrätten uppförda anslag till vikariatsersättning m. m., nu 27,600 kronor, under förändrad benämning »till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och tillfällig renskrifningskostnad» till 20,600 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 27—32 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af honom till statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 13 januari 1912 hållna, särskilda anförande angående fasta biträdens uppförande i stat hos vissa ämbetsverk och myndigheter.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af herr *C. Lindhagen* väckt motion (nr 220), däri hemställts, bland annat, att Riksdagen måtte med anledning af statsverkspropositionens förslag till fasta biträdens uppförande i staten hos vissa ämbetsverk och myndigheter besluta,

att i första lönegruppen skall tilläggas ett tredje ålderstillägg å 200 kronor, så att slutaflöningen, ortstillägg inbegripet, blir 1,800 kronor; samt

att de föreslagna allmänna villkorens 6:e och 7:e punkter, innefattande begränsningar i kvinnans rätt att söka eller innehafva ifrågavarande befattningar, ifall hon är gift eller träder i äktenskap, skola ur dessa bestämmelser utgå.

Beträffande hvad motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets yttrande.

I punkt 3:o) af sitt utlåtande angående utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel har utskottet vid behandling af frågan om anställande af *fasta biträden* å nedre justitierevisionens stat uttalat sig om de af Kungl. Maj:t föreslagna lönetyperna för dylika befattningshafvare samt om herr Lindhagens i ämnet väckta motion. Utskottet har därvid med afstyrkande af nyssnämnda motion tillstyrkt de af Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsförmånerna och, med vissa förändringar, de aflöningsvillkor, som af Kungl. Maj:t framlagts. Hvad utskottet sålunda tillstyrkt har Riksdagen numera godkänt.

Under åberopande af utskottets nyssnämnda uttalande i frågan under andra hufvudtiteln, i den mån det af Riksdagen lämnats utan erinran, får utskottet, som icke har något att invända emot att å kam-

marrättens stat uppföras 6 kvinnliga biträden, däraf 4 med aflöning efter högre typ och 2 med aflöning efter den normala typen, tillstyrka hvad Kungl. Maj:t i ämnet föreslagit med det förbehåll att aflöningsvillkoren bringas i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen beslutat i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat. Herr Lindhagens motion får utskottet sålunda afstyrka äfven i hvad den rör kammarrätten.

Under förutsättning af bifall till hvad utskottet sålunda tillstyrker, har utskottet ej heller funnit något att erinra emot den af Kungl. Maj:t föreslagna minskningen af kammarrättens anslag till vikariatsersättning m. m., liksom utskottet ej heller funnit anledning till anmärkning mot anslagets förändrade benämning. Dock förväntar utskottet, att, såsom jämväl ställts i utsikt, nämnda anslag skall, äfven med denna minskning blifva tillfyllest jämväl för beredande under semester af ersättning åt vikarie för ofvannämnda biträden.

Utskottet får alltså hemställa,

a) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens motion nr 220 i motsvarande del, må medgifva

att i staten för kammarrätten må från och med år 1913 uppföras aflöning för fyra kvinnliga biträden af högre aflöningsgrad (räknebiträden) med 1,600 kronor till hvartdera, däraf 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg, äfvensom för två kvinnliga biträden af lägre aflöningsgrad med 1,200 kronor till hvartdera, däraf 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg;

att en hvar af nämnda tjänstinnehafvare må äga rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring; äfvensom

att biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos kammarrätten och antages till biträde å denna stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos kammarrätten;

b) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens förenämnda motion i motsvarande del, må besluta, att för nämnda kvinnliga biträden skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräfver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnadt biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om

förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprättande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse; samt

c) att Riksdagen må upptaga det i staten för kammarrätten uppförda anslag till vikariatsersättning m. m., nu 27,600 kronor, under förändrad benämning »till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och tillfällig renskrifningskostnad» till 20,600 kronor.

Vaktmästarnas semester. [10.]

10:o) I punkt 10 af hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 17 juni 1908 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för kammarrätten upptagna aflöningsförmåner, nämligen att enhvar vaktmästare i kammarrätten må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester

under 15 dagar, samt att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp och skulle, därest de i punkterna 9 och 10 föreslagna förändringarna i kammarrättens stat blefve godkända, det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget till kammarrätten, nu utgörande 256,500 kronor, att höjas med 1,800 kronor till 258,300 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 32 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 hållna anförande angående beredande af semester för vissa vaktmästare i centrala ämbetsverk och öfverrätter.

Under åberopande af hvad utskottet under punkt 2:o) här ofvan anfört i fråga om semester åt vaktmästarna vid kammarkollegium, får utskottet hemställa,

a) att Riksdagen må godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 17 juni 1908 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för kammarrätten upptagna aflöningsförmåner, nämligen

att en hvar vaktmästare i kammarrätten må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vakt-

mästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp; samt

b) att Riksdagen må, vid bifall till de under punkterna 9:o) och 10:o) föreslagna förändringarna i kammarrättens stat, höja det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget till kammarrätten, nu utgörande 256,500 kronor, med 1,800 kronor till 258,300 kronor.

11:o) I en inom Andra kammaren af herr *A. Cederborg* väckt motion (nr 101) har föreslagits, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa, huruvida icke Kungl. Maj:t må finna skäl föreligga att meddela bestämmelser i syfte att, där till revisor i kammarrätten utnämnes ordinarie revisor i annat centralt ämbetsverk, han äger för ålderstillägg inom kammarrätten tillgodoräkna sig sin tjänstetid i den förut innehafda revisorsbefattningen. *Motion.*

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

»Vid den löneregleringen, som år 1908 genomfördes för kammarrätten, tillerkändes, enligt Kungl. Maj:ts förslag, revisorerna därstädes 500 kronor högre aflöning än revisorer inom öfriga centrala ämbetsverk.

Motiven för denna skillnad i aflöning finnas angifna å sid. 88—89 af Kungl. Maj:ts proposition nr 157 för år 1908. I främsta rummet anföres därutinnan kammarrättsrevisionens uppgift att väsentligen innebära öfverrevision i förhållande till de särskilda ämbetsverkens specialrevisioner. Och föredragande departementschefen åberopar särskildt, att skillnaden i aflöning icke borde bestämmas till mindre belopp än 500 kronor, därest åtgärden skulle visa sig effektiv och »i stånd att tillförsäkra kammarrätten tillgång till ett urval af dugande krafter äfven bland specialrevisionernas tjänstemän».

Efter den sålunda genomförda löneregleringen har emellertid tillkommit en omständighet, som hotar att, trots den högre aflöningen för kammarrättsrevisorerna, i icke ringa mån kringskära möjligheterna att för kammarrättens revison vinna dugande förmågor från andra ämbetsverk. Uti ett fall, då till revisor i kammarrätten befordrats en ordinarie revisor i annat centralt ämbetsverk, och denne begärt att få för ålderstillägg i kammarrätten tillgodoräkna sig sin tjänstgöring som revisor i detta andra ämbetsverk, har nämligen denna framställning — som tillstyrkts af kammarrätten, men afstyrkts af statskontoret — blifvit afslagen. Statskontorets hufvudskäl för afstyrkandet var, att ett dylikt tillgodo-

räknande för ålderstillägg i en befattning af tjänstetid i ordinarie befattning inom annat verk icke borde medgifvas under annan förutsättning än att aflöningen i båda befattningarna var lika.

Då nu ålderstilläggen äro lika till belopp och antal, (3 å 500 kronor) för revisorerna i såväl kammarrätten som öfriga centrala verk, blir häraf följden, att för den ordinarie revisor i något af dessa sistnämnda verk, som intjänat ett ålderstillägg, en öfverflyttning till kammarrätten icke skulle medföra någon aflöningsförhöjning, och att för den, som intjänat två ålderstillägg i den förra tjänsten, öfverflyttningen medför en direkt förlust af 500 kronor om året under tio år. Visserligen har han vid uppnående framdeles af pensionsåldern rätt till något högre pension såsom kammarrättsrevisor, men denna utsikt i en långt aflägsen framtid torde näppeligen uppväga den närmare liggande och på förhand klara förlusten.

Dessa förhållanden äro sålunda direkt ägnade att inskränka möjligheterna för den rekrytering af kammarrättsrevisionen från andra ämbetsverk, som man vid löneregleringen fann önskvärd och ville trygga genom bestämmandet af en något högre aflöning för kammarrättsrevisorerna.

Det synes jämväl, som borde i här åsyftade fall någon bindande verkan för ålderstilläggsberäkningen ej behöfva tillerkännas nyssnämnda ringa skillnad i aflöning. Viktigare är väl, att en revisor i centralt ämbetsverk med specialrevision uti denna sin tjänstgöring förvärfvar insikter och erfarenheter, som kunna väsentligt underlätta ett arbete såsom revisor i kammarrätten och höja värdet af detta arbete. Till sin natur är ju arbetet så på ena som på andra hållet i mångt och mycket likartadt.»

För att de syften, som legat till grund för bestämmande af kammarrättsrevisorernas aflöning, må kunna allt framgent i afsedd omfattning tillgodoses, har motionären nu gjort sitt ofvanberörda yrkande.

Utskottets yttrande.

Enligt § 25 i den för kammarrätten gällande instruktion af den 23 december 1908 skola i kammarrättens revisionsafdelning de räkenskaper, hvilka icke förut undergått granskning i detalj, fullständigt granskas samt de redogörelser, som i det redovisande verket blifvit detaljgranskade, underkastas, i den mån tiden det medgifver, ytterligare revision, mindre i afseende å redogörelsernas sifferuppgifter än till kontrollerande af vederbörande myndigheters förvaltningsåtgärder.

Med afseende å denna kammarrättsrevisionens uppgift att i väsentlig mån vara en öfverrevision är det utan tvifvel ur det allmännas synpunkt af vikt, att för kammarrättens revisionsafdelning må kunna, där sådant

eljest pröfvas lämpligt, förvärfvas dugande arbetskrafter från andra ämbetsverk. Det synes därför utskottet önskvärdt, att särskilda bestämmelser meddelas, hvarigenom tjänsteman, som öfverflyttas till revisorstjänst i kammarrätten från dylik tjänst i annat ämbetsverk, må å den nya tjänsten komma i åtnjutande af sådana aflöningsförmåner, att öfverflyttningen icke för honom ställer sig ekonomiskt ofördelaktig.

Bestämmelser i dylikt syfte finnas redan meddelade för vissa andra, likartade fall, exempelvis i fråga om statsdepartementen, fångvårdsstaten samt rikets allmänna läroverk.

Hvad särskildt rikets allmänna läroverk beträffar, stadgas i kungl. kungörelsen den 27 augusti 1904, angående ny löne- och pensionsreglering för lärare och lärarinnor vid dessa läroverk, att därest ordinarie adjunkt, som befordras till lektor, redan intjänat högre aflöning än lektors begynnelseaflöning, honom skola omedelbart tillgodoföras så många ålderstillägg som lektor, att hans aflöning i sistnämnda befattning blir lika hög som den aflöning, han senast åtnjutit såsom adjunkt; »skolande, där adjunkt vid befordran till lektor icke erhåller högre aflöning än den han som adjunkt uppburit, för uppflyttning i närmast högre lektorsgrad honom tillgodoräknas den tid, hvarunder han innehaft adjunktsbefattningen, efter det han i denna befattning senast uppflyttades till högre lönegrad».

Utskottet håller före, att bestämmelser likartade med dem, som gälla i fråga om adjunkts befordran till lektor, skulle befinnas lämpliga i sådana fall, då till *revisorstjänst* i kammarrätten befordras *revisionstjänsteman* inom något af de ämbetsverk, där aflöningarna utgå enligt den s. k. statskontorstypen.

De föreskrifter, som i det af motionären angifna syfte må finnas erforderliga, torde lämpligen böra meddelas i form af tillägg till de af Kungl. Maj:t genom kungörelse den 17 juni 1908, i öfverensstämmelse med Riksdagens därom fattade beslut, stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de från och med 1909 års början fastställda nya aflöningsförmånerna för kammarrätten.

På grund af det ofvan anförda får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning af herr Cederborgs förenämnda motion, må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i hvilken utsträckning tjänsteman, som förflyttas till revisorstjänst i kammarrätten från dylik tjänst i annat centralt ämbetsverk, må för ålderstillägg å den

nya tjänsten få tillgodoräkna sig föregående ordinarie tjänstetid, samt för Riksdagen framlägga det förslag i ämnet, hvartill utredningen må föranleda.

Tullverket.

Tullverket. [11.] 12:o) Kungl. Maj:t har under punkt 11 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att

dels, med godkännande af de utaf departementschefen förordade ändringar i tullverkets stater, för år 1913 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 5,953,900 kronor, att såsom förslagsanslag utgå, hvarigenom anslaget till tullverket skulle höjas med 97,000 kronor,

dels medgifva, att för år 1913 till aflöning åt de tjänstinnehafvare, hvilkas innehafvande befattningar antingen bibehållas i den nya organisationen eller därstädes ersättas med befattningar i lägre tjänstegrad, men hvilka komma att kvarstå å äldre stat, må disponeras aflöningarna vid motsvarande befattningar i den nya staten, samt att, därest innehafvare af tjänst, som med år 1913 varder indragen, måste öfverföras på indragningsstat, till aflöning åt honom för år 1913 må af de å anslaget till tullverket anvisade medel användas så stort belopp, som motsvarar hans intjänta lön enligt 1912 års stat;

dels besluta,

ej mindre att förste vaktmästaren och vaktmästarna hos generaltullstyrelsen skola äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, en hvar under femton dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp,

än äfven att för de kvinnliga skrifbiträdena hos generaltullstyrelsen skola gälla de af departementschefen förordade allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa ämbetsverk och myndigheter;

dels ock slutligen antaga det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ändring i gällande aflöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

Öfver denna framställning, angående hvilken utskottet afgifvit särskildt utlåtande (nr 12), har Riksdagen redan fattat beslut; hvilket utskottet skolat här

anteckna.

Förändrad organisation af kommerskollegii afdelning för näringsstatistik.

Förändrad organisation af kommerskollegii afdelning för näringsstatistik. [12.]

13:o) Vidare har Kungl. Maj:t i punkt 12 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen

dels att från och med år 1913, med uteslutande från kommerskollegii nuvarande stat af en förste aktuarie och två aktuarier samt med minskning af det för kollegium anvisade anslaget till amanuenser och andra extra biträden m. m. med 13,010 kronor eller från 41,500 kronor till 28,490 kronor, samt med godkännande af det utaf departementschefen förordade förslag till aflöningsstat för kommerskollegii afdelning för näringsstatistik, för ändamålet uppföra ett ordinarie anslag å 72,325 kronor;

dels besluta, att såsom förutsättning för ikraftträdande den 1 januari 1913 af lönestaten för kommerskollegii afdelning för näringsstatistik skall gälla, att Kungl. Maj:t dessförinnan meddelar föreskrift, att samtliga ordinarie befattningshafvare å afdelningen skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag;

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i nämnda stat upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af afdelningen eller eljest af kommerskollegium eller i öfrigt i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest afdelningens ställning inom eller till kommerskollegium förändras eller kommerskollegii ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande afdelning tillhörande göromål öfverflyttas till annan afdelning eller ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny

eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra å den afdelning eller i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning å näringsstatistiska afdelningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning å nämnda afdelning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registreradt, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad angår byråchef, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, kommerskollegium, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen å afdelningen, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tillsvidare bibehållas;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där kommerskollegium, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för ämbetsresor eller

för beredande af semester, innehafvare af lägre befattning skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning å afdelningen, densamma, mot åtnjutande, i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänståldern blifvit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet af rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan samma lönegrad tillhörande befattning i kommerskollegium, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, byråchef och förste aktuarie enhvar under en och en half månad samt aktuarierna, enhvar under en månad;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt;

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig

underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att enhvar, som med eller efter 1913 års ingång tillträder befattning å afdelningen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvan intagna villkor och bestämmelser för den nya aflöningsstatens åtnjutande; samt

att de förutvarande innehafvare af befattningar å afdelningen, hvilka icke före den 1 november 1912 anmäla, att de vilja underkasta sig nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner, äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels medgifva, att kvinnligt biträde, som vid ikraftträdandet af nämnda stat är anställdt å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik och antages till biträde å samma stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning i kollegium;

dels ock särskildt beträffande de i förevarande stat uppförda kvinnliga biträden besluta, att för dem skola gälla de af departementschefen särskildt förordade allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter.

Vid bifall till hvad sålunda blifvit föreslaget skulle staten för kommerskollegium i dess helhet, nu 98,000 kronor, komma att höjas med 48,815 kronor till 146,815 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till sid. 91—127 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft två inom Andra kammaren väckta motioner, nämligen

dels af herr *C. Lindhagen*, som i motionen nr 220 hemställt, bland annat, att Riksdagen måtte med anledning af statsverkspropositionens förslag till fasta biträdens uppförande i staten hos vissa ämbetsverk och myndigheter besluta, att i första lönegruppen skall tilläggas ett tredje ålderstillägg å 200 kronor, så att slutaflöningen, ortstillägg inbegripet, blir 1,800 kronor; samt att de föreslagna allmänna villkorens 6:e och 7:e punkter, innefattande begränsningar i kvinnas rätt att söka eller innehafva ifrågavarande befattningar, ifall hon är gift eller träder i äktenskap, skola ur dessa bestämmelser utgå;

dels ock af herr *G. Kronlund*, som i motionen nr 69 hemställt,

att, därest det framlagda förslaget om uppförande å stat af tio biträden vid kommerskollegii afdelning för näringsstatistik vinner Riksdagens bifall, Riksdagen ville besluta, att åtminstone sex af dem varda uppförda såsom biträden af högre aflöningsgrad och de återstående såsom biträden af lägre aflöningsgrad.

Beträffande hvad motionärerna anfört till stöd för sina framställningar tillåter sig utskottet att hänvisa till motionerna.

För närvarande finnas å kommerskollegii näringsstatistiska afdelning anställda, förutom förste aktuarien-föreståndaren, två ordinarie och två extra aktuarier samt åtta amanuenser, hvarjämte ett manligt och tio kvinnliga biträden där regelbundet sysselsättas.

Af nämnda personal äro:

a) en aktuarie, 2 amanuenser, ett manligt biträde samt 3 kvinnliga biträden sysselsatta med *handelsstatistiken* i dess nuvarande skick, hvarjämte en aktuarie, som handlägger afdelningens sekreterar- och registratorsgöromål samt närmast utarbetar berättelsen om *bergshandtering*, är därvid behjälplig. Af denna personal deltager dock en amanuens och det manliga biträdet samt ett kvinnligt biträde under omkring 3 månaders tid årligen i utarbetandet af bergsberättelsen;

b) en aktuarie, 3 amanuenser och 2 kvinnliga biträden sysselsatta med *sjöfartsstatistiken;*

c) en aktuarie, 3 amanuenser och 4 kvinnliga biträden sysselsatta med *berättelserna om fabriker och handtverk;* samt

d) ett kvinnligt biträde nästan uteslutande sysselsatt med *diarieföring af utgående skrifvelser, renskrifning samt expediering af blanketter* och dylikt.

Omorganisationsförslaget — enligt Kungl. Maj:ts framställning — afser, med uteslutande från kommerskollegii nuvarande stat af en förste aktuarie och två aktuarier samt med minskning af det för *kollegium* anvisade anslaget till amanuenser och andra extra biträden m. m. med 13,010 kronor, uppförande å ordinarie stat af:

en byråchef, 2 förste aktuarier, 4 aktuarier och 10 kvinnliga biträden, däraf 2 af högre aflöningsgrad och 8 af lägre aflöningsgrad jämte ett belopp af 23,825 kronor till amanuenser, gratifikationer, extra biträden, sakkunnige och vikariatsersättning.

Dessutom skulle å extra stat för år 1913 uppföras:

1,000 kronor till ett sakkunnigt biträde vid bergverksstatistikens utarbetande, 1,000 kronor till ersättning för år 1912 åt sakkunniga bi-

träden vid beräkning af enhetsvärden å vissa varor samt 2,700 kronor till aflöning åt en byråchef för tiden september—december 1912.

Ifråga om personalbehofvet har man utgått från en beräkning af:

a) en förste aktuarie, en aktuarie (tillika sekreterare och registrator), 2 amanuenser och 4 biträden för *handelsstatistiken;*

b) en aktuarie, en amanuens och 5 biträden för *sjöfartsstatistiken;*

c) en förste aktuarie, en aktuarie, 3 amanuenser och 6 biträden för utarbetandet af statistiken om *industrien och bergshandteringen;*

d) en aktuarie, en amanuens och ett biträde för *industriregistret,* samt

e) ett biträde för fullgörandet af åtskilliga för afdelningen gemensamma bestyr, såsom *registrering, renskrifning, expedition* m. m.

Utskottets yttrande.

Krafvet på en reformering af vår nuvarande näringsstatistik torde vara ovedersägligt. En omgestaltning af densamma synes därför vara nödvändig, och utskottet har i Kungl. Maj:ts härutinnan framlagda förslag trott sig finna en i stort sedt lycklig lösning af denna fråga.

Emellertid hafva jämväl andra reformer på detta område ställts i utsikt, och ehuru de härom framställda anspråken icke för närvarande föranledt någon Kungl. Maj:ts åtgärd, har dock utskottet velat redan nu beröra ett af dessa.

Statistiska kommittén har i fråga om den nuvarande industristatistiken anmärkt, att i de formulär för primäruppgifter, som för närvarande användas till de svenska berättelserna om bergverk och fabriker, efterfrågas hvarken värdet af förbrukade råvaror och halffabrikat eller värdet af främmande hjälparbeten, utan hvarje industriell anläggning åsätter blott och bart de skilda slagen af sina tillverkningar fullt handelsvärde å platsen, hvarjämte uppgift om intjänta löner för förädling eller reparation af främmande gods meddelas. Därtill komme, att produkter, som genomginge flera olika grader af bearbetning, upptagas efter hvarje ny process till sitt fulla värde, hvarigenom en dubbelräkning tydligen äger rum. Detta redovisningssystem medförde naturligtvis, att slutsumman för samtliga industrigrenars produktionsbelopp icke ens tillnärmelsevis kunde sägas utvisa de industriella produkternas verkliga bruttovärde, i hvilket värdet af inom landet vidare bearbetade inhemska halffabrikat icke finge ingå, och detsamma stängde ock hvarje möjlighet att bestämma den inhemska industriens så kallade produktionsvärde, för hvars beräknande den första förutsättningen vore, att värdet af samtliga förbrukade råvaror och alla i helfabrikaten ingående halffabrikat samt af alla främmande hjälparbeten vore kändt. Och ehuru detta redovisningssystem praktiskt taget ägde sina obestridliga fördelar och onekligen

skänkte en god öfverblick öfver de särskilda bergverksprodukternas och fabriksvarornas produktionsorter, tillverkningsmängder och försäljningspris samt dessutom ställde sig billigt, på grund af hvilka förtjänster det borde bibehållas, hade kommittén dock på grund af de hos systemet anmärkta bristfälligheterna funnit det högeligen önskvärdt, att den svenska industristatistiken på lämpligt sätt fördjupades och fullkomnades, så att densamma framför allt komme att omfatta en verklig produktionsstatistik. För att nå detta önskemål ansåge sig kommittén böra förorda, att vid sidan af de nuvarande årliga öfversikterna måtte åvägabringas ett antal periodiska specialundersökningar öfver den större industriens skilda grenar, i hvilka undersökningar för hvarje särskild industrigren utreddes dess produktionsvärde och för öfrigt inhämtades mera ingående upplysningar om hvarjehanda näringsförhållanden än de, som rimligen kunde år för år infordras till de ordinarie berättelserna. För dessa undersökningars vidtagande borde den större svenska industrien indelas i nio grupper och det syntes som om i händelse bearbetning af det för den första gruppen insamlade uppgiftsmaterialet vidtoge, medan uppgifter insamlades från den andra gruppen, och så undan för undan, samtliga nio specialundersökningar borde kunna slutföras på ett årtionde. Hvart tionde år borde i regel hvarje särskild industrigrupp komma under förnyad behandling, hvadan under det sista året i hvarje tioårsperiod inga primäruppgifter skulle insamlas, utan arbete i stället nedläggas på en allmän sammanfattning af samtliga de nio gruppundersökningarnas slutresultat särskildt med hänsyn till en på dessa grundad beräkning af hela den större industriens verkliga produktionsvärde. Denna sammanfattning borde publiceras i de ordinarie årsberättelsernas kedja, så att hvar tionde årgång af desamma komme att jämte sitt sedvanliga innehåll för året dessutom i texten meddela hufvuddragen af en allmän svensk produktionsstatistik.

Utskottet, som tagit jämväl detta reformförslag i öfvervägande, antager, att sådana specialundersökningar som de af kommittén föreslagna sannolikt komme att blifva ganska kostsamma. Det skulle väl kanske möjligen också kunna dragas i tvifvelsmål, huruvida resultatet af dylika undersökningar verkligen skulle komma att motsvara de stora förhoppningar, som på vissa håll synas hafva knutits vid desamma. Emellertid föreligger ju ännu icke något förslag i denna del från Kungl. Maj:ts sida. Då det därföre torde kunna förväntas, att, om frågan skulle återkomma, densamma dessförinnan blifver föremål för ytterligare undersökningar, samt Riksdagen ju i allt fall då blifver i tillfälle att närmare

pröfva saken, har utskottet ansett sig icke böra i vidare mån inlåta sig på frågan.

Hvad därefter beträffar den af Kungl. Maj:t föreslagna förstärkningen af arbetskrafterna å den näringsstatistiska afdelningen, så, enär denna förstärkning torde, på sätt af Kungl. Maj:ts förevarande framställning framgår och enligt hvad utskottet jämväl under hand inhämtat, få anses vara under alla förhållanden erforderlig för det näringsstatistiska arbetets behöriga fullföljande och oberoende af detta arbetes förläggande till det ena eller andra ämbetsverket, och då icke heller någon af de föreslagna särskilda anordningarna lärer kunna tänkas komma att verka hinderligt för en omorganisation af kommerskollegium i dess helhet, finner utskottet sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vidkommande sedermera de för personalen å den näringsstatistiska afdelningen föreslagna aflöningsförmånerna får utskottet erinra, att utskottet i punkt 3:o) af sitt utlåtande angående utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel vid behandling af frågan om anställande af *fasta biträden* å nedre justitierevisionens stat uttalat sig om de af Kungl. Maj:t föreslagna lönetyperna för dylika befattningshafvare samt om herr Lindhagens i ämnet väckta motion. Utskottet har därvid med afstyrkande af nyssnämnda motion tillstyrkt de af Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsförmånerna och, med vissa förändringar, de aflöningsvillkor, som af Kungl. Maj:t framlagts. Hvad utskottet sålunda tillstyrkt, har Riksdagen numera godkänt.

Hvad därefter angår herr Kronlunds yrkande, så enär enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår en närmare undersökning kommer att verkställas angående huruvida och i hvilken omfattning det arbete, som är afsedt att utföras af de utaf Kungl. Maj:t föreslagna biträdena af högre aflöningstyp, i jämförelse med de uppgifter, som i allmänhet tillkomma »biträden af högre aflöningsgrad», är så maktpåliggande, att det betingar ytterligare en högre aflöningstyp, och då det torde kunna antagas, att af denna utredning, vid hvilken arbetsfördelningen mellan de olika biträdena å afdelningen torde självmant komma att vid sidan af frågan om en tredje aflöningstyp underkastas särskild ompröfning, kommer att närmare framgå, huruvida skäl förefinnes att i högre aflöningsgrad uppflytta något af de biträden, för hvilka Kungl. Maj:t nu föreslagit lägre aflöningsgrad, har utskottet icke ansett herr Kronlunds förevarande motion böra föranleda särskild åtgärd, så mycket mindre som Kungl. Maj:t vid frågans nuvarande läge icke ansett sig kunna föreslå den »högre aflöningsgraden» för flera än två biträden vid verket.

Utskottet, som däremot icke funnit något att erinra mot Kungl.

Maj:ts förslag till aflöningsförmåner för de tio ordinarie kvinnliga befattningshafvarna under förbehåll, att aflöningsvillkoren bringas i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen beslutat i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat, får alltså, under åberopande af utskottets ofvanberörda uttalande i frågan under andra hufvudtiteln i den mån det af Riksdagen lämnats utan erinran, med afstyrkande dels af herr Lindhagens motion i hvad den rör kommerskollegii näringsstatistiska afdelning dels ock af herr Kronlunds förenämnda motion, förorda Kungl. Maj:ts förslag jämväl i detta afseende.

Anledning till anmärkning från utskottets sida mot Kungl. Maj:ts förslag till aflöningsförmåner åt personalen i öfrigt å den näringsstatistiska afdelningen har ej heller förekommit.

Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å extra stat af vissa belopp till särskilda sakkunniga samt till aflöning åt den föreslagna byråchefen jämväl för tiden september—december 1912 har på de af Kungl. Maj:t anförda skäl synts utskottet välbetänkt och sålunda icke föranledt någon erinran från utskottets sida.

Emot hvad Kungl. Maj:t föreslagit i öfriga här ofvan ej vidrörda delar har utskottet icke funnit anledning till anmärkning.

Utskottet hemställer alltså,

a) att Riksdagen, med afslag å herrar Lindhagens och Kronlunds förenämnda motioner i motsvarande del, må från och med år 1913, med uteslutande från kommerskollegii nuvarande stat af en förste aktuarie och två aktuarier samt med minskning af det för kollegium anvisade anslaget till amanuenser och andra extra biträden m. m. med 13,010 kronor eller från 41,500 kronor till 28,490 kronor, samt med godkännande af det utaf departementschefen förordade förslag till *aflöningsstat för kommerskollegii afdelning för näringsstatistik,* för ändamålet uppföra ett ordinarie anslag å 72,325 kronor;

b) att Riksdagen må besluta, att såsom förutsättning för ikraftträdande den 1 januari 1913 af lönestaten för kommerskollegii afdelning för näringsstatistik skall gälla, att Kungl. Maj:t dessförinnan meddelar föreskrift, att samtliga ordinarie befattningshafvare å afdelningen skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning

medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag;

c) att Riksdagen må godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i nämnda stat upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af afdelningen eller eljest af kommerskollegium eller i öfrigt i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest afdelningens ställning inom eller till kommerskollegium förändras ellar kommerskollegii ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande afdelning tillhörande göromål öfverflyttas till annan afdelning eller ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra å den afdelning eller i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning å näringsstatistiska afdelningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning å nämnda afdelning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registreradt, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad angår byråchef, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, kommerskollegium, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen å afdel-

ningen, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tillsvidare bibehållas;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där kommerskollegium, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för tid, hvarunder kan afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för ämbetsresor eller för beredande af semester, innehafvare af lägre befattning skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning å afdelningen, densamma, mot åtnjutande, i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänståldern blifvit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet af rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan samma lönegrad tillhörande befattning i kommerskollegium, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, byråchef och förste aktuarie enhvar under en och en half månad samt aktuarierna, enhvar under en månad;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraft-

trädande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt;

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att enhvar, som med eller efter 1913 års ingång tillträder befattning å afdelningen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvan intagna villkor och bestämmelser för den nya aflöningsstatens åtnjutande; samt

att de förutvarande innehafvare af befattningar å afdelningen, hvilka icke före den 1 november 1912 anmäla, att de vilja underkasta sig nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner, äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

d) att Riksdagen må medgifva, att kvinnligt biträde, som vid ikraftträdandet af nämnda stat är anställdt å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik och antages till biträde å samma stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning i kollegium; samt

e) att Riksdagen, med afslag å herr Lindhagens motion i motsvarande del, må särskildt beträffande de i förevarande stat uppförda kvinnliga biträden besluta, att för dem skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen;

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda

fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräfver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgad i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnadt biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras

allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning o. d. skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse.

Vid bifall härtill kommer staten för kommerskollegium i dess helhet, nu 98,000 kronor, att uppgå till 146,815 kronor.

Patent- och registreringsverket.

Patent- och registreringsverket. [13.]

14:o) I punkt 13 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, med godkännande af det utaf departementschefen tillstyrkta förslaget till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1913 samt med förklarande, att det å ämbetsverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslag till provisorisk löneregleringen för den å aflöningsstaten upptagna personal må för sådant ändamål disponeras i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på af honom i öfrigt förordade villkor, till upprätthållande af patent- och registreringsverkets verksamhet uppföra ett reservationsanslag af 435,700 kronor, att utgå af de till patent- och registreringsverket inflytande afgifter dels för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller, dels ock för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag

och solidariska bankbolag samt för andra uppgifter till de hos verket förda bolags- och försäkringsregistren, under förutsättning tillika att de å dessa afgifter uppkommande öfverskott fortfarande såsom hittills skola efter vederbörligt tillstånd användas uteslutande för det med anslaget afsedda ändamål.

I fråga om utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till hvad statsrådsprotokollet (sid. 127—157) därom innehåller.

Den för patent- och registreringsverket för innevarande år fastställda utgiftsstaten omfattar följande hufvudafdelningar:

A. aflöningar	kronor	81,300: —
B. omkostnader	»	313,700: —
Summa	kronor	395,000: —

Kungl. Maj:ts förslag till utgiftsstat för ämbetsverket för år 1913, som upptager

aflöningar till belopp af	kronor	81,800: —
och omkostnader till belopp af	»	353,900: —
Summa	kronor	435,700: —

utvisar sålunda, jämfördt med nu gällande stat, en ökning i det hela af 40,700 kronor.

Den af Kungl. Maj:t föreslagna förändringen i utgiftsstaten afser:

a) *aflöningar:*

ökning af anslaget till ålderstillägg, för beredande från och med år 1913 af ett första ålderstillägg åt registratorn och arkivarien, med ..... kronor 500: —

b) *omkostnader:*

1) ökning af förslagsanslaget till adjungerade ledamöter m. m., nu 130,680 kronor, med 35,200 kronor, däraf

till täckande af anslagets nuvarande otillräcklighet	»	13,500: —
till ålderstillägg åt adjungerade ledamöter	»	2,400: —
till ålderstillägg åt byråingenjörer och notarier öfver stat	»	4,000: —
till förstärkning af arbetskrafterna samt förbättring af biträdande ingenjörernas arfvoden	»	15,300: —
Transport	kronor	35,700: —

Transport kronor 35,700: —

hvaraf 1,600 kronor till en adjungerad ledamot å patentafdelningen samt 13,700 kronor till ökning af biträdande ingenjörernas antal och förbättrande af deras arfvoden; äfvensom

2) ökning af förslagsanslaget till renskrifning och skrifmaterialier m. m. från 50,000 kronor med till 55,000 kronor. » 5,000: —

Summa ökning: kronor 40,700: —

Utskottets yttrande.

Emot Kungl. Maj:ts förslag om ökning af anslaget till ålderstillägg och förslagsanslaget till renskrifning och skrifmaterialier m. m. samt om förhöjning i förslagsanslaget till adjungerade ledamöter m. m. för täckande af anslagets nuvarande otillräcklighet har från utskottets sida icke varit något att erinra.

Jämväl öfriga af Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningar i sistnämnda förslagsanslag eller de, som afse ålderstillägg åt adjungerade ledamöter samt byråingenjörer och notarier öfver stat äfvensom förstärkning af arbetskrafterna samt förbättring af biträdande ingenjörernas arfvoden, har utskottet ansett sig böra biträda, då det torde vara nödvändigt att i afbidan på den länge förväntade löneregleringen för ämbetsverket, hvilken blifvit afsevärdt fördröjd på grund af omständigheter, som varit af verket oberoende, bereda verket den begärda arbetsförstärkningen och jämväl för bibehållande åt verket af dugliga arbetskrafter medgifva tjänstemännen därstädes nu ifrågavarande aflöningsförhöjningar, hvilka synas betingade af det alltmer ökade arbetet i ämbetsverket.

Dock torde såsom villkor för erhållande af den genom anslagsförhöjningen möjliggjorda arfvodesförbättringen för biträdande ingenjörerna böra stadgas skyldighet för dem att vara tillstädes å tjänsterummet minst fyra timmar hvarje söckendag.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, med godkännande af det utaf departementschefen tillstyrkta förslaget till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1913 samt med förklarande, att det å ämbetsverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslag till provisorisk löneregler ing för den å aflöningsstaten upptagna personal må för sådant ändamål disponeras i enlighet med de af

departementschefen tillstyrkta grunder och på af honom i öfrigt förordade villkor, till upprätthållande af patent- och registreringsverkets verksamhet uppföra ett reservationsanslag af 435,700 kronor, att utgå af de till patent- och registreringsverket inflytande afgifter dels för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller, dels ock för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag och solidariska bankbolag samt för andra uppgifter till de hos verket förda bolags- och försäkringsregistren, under förutsättning tillika, att de å dessa afgifter uppkommande öfverskott fortfarande såsom hittills skola efter vederbörligt tillstånd användas uteslutande för det med anslaget afsedda ändamål.

Vid bifall härtill kommer anslaget till patent- och registreringsverket att höjas med 40,700 kronor.

Statistiska centralbyrån.

Statistiska centralbyrån. [14.]

15:o) Kungl. Maj:t har under punkt 14 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen

dels medgifva, att i staten för statistiska centralbyrån må från och med år 1913 uppföras aflöning för två byråchefer med 6,400 kronor till hvardera, däraf 4,400 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar; samt att enhvar af byråcheferna må äga rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring;

dels besluta, att de för statistiska centralbyråns tjänstepersonal i öfrigt gällande villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande jämväl skola äga tillämpning på nämnda byråchefer;

dels höja reservationsanslaget till bibliotekets underhållande, nu 1,500 kronor, med 500 kronor till 2,000 kronor;

dels vidare höja reservationsanslaget till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättning, nu 20,000 kronor, med 500 kronor till 20,500 kronor;

dels ock från staten utesluta reservationsanslaget till officiella statistiska trycket 17,300 kronor, till en statistisk tidskrift 1,400 kronor samt till utarbetande af en aflönings- och pensionsstatistik 1,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 157—209 i statsrådsprotokollet.

För närvarande äro, utom den personal, som tillfälligtvis är anställd för folkräkningen och de pågående valstatistiska arbetena, i statistiska centralbyrån anställda tre första aktuarier och tre aktuarier, af hvilka en på extra stat.

Det under år 1913 enligt Kungl. Maj:ts förslag för statistiska centralbyrån erforderliga antalet tjänstemän skulle utgöra, förutom chefen: två byråchefer, hvaraf den ena motsvaras af den byråchef i justitiedepartementet, som enligt förslaget skulle indragas under år 1914, fyra förste aktuarier, af hvilka en på extra stat, och fem aktuarier, af hvilka tre på extra stat.

Utskottets yttrande.

I skrifvelse den 16 maj 1903 anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huru inom rikets officiella statistik största möjliga enhet och planmässighet i arbetet äfvensom ökad skyndsamhet vid publikationen måtte kunna åstadkommas, och att därvid särskildt måtte tillses, huruvida ej åt statistiska tabellkommissionen kunde gifvas en mera fackmässig sammansättning, samt för Riksdagen framlägga denna utredning jämte de förslag, hvartill densamma kunde föranleda. Sedan Kungl. Maj:t i anledning häraf på sin tid uppdragit åt en kommitté, benämnd statistiska kommittén, att verkställa utredning och förslag i ärendet, har Kungl. Maj:t nu lämnat en redogörelse för de resultat, hvartill kommittén kommit. På anförda skäl har Kungl. Maj:t emellertid ansett sig icke kunna för närvarande framlägga någon definitiv plan för ordnande af den officiella statistiken, men har i allt fall, då frågan om den officiella statistikens omorganisation syntes icke längre kunna utan stora olägenheter undanskjutas, utan nu borde, i den mån sådant kunde ske, upptagas till pröfning, afgifvit de förslag härom, hvartill omständigheterna synts föranleda, under framhållande tillika, att den nya organisation, som kunde komma till stånd, tills vidare måste få en provisorisk karaktär, så att den icke på något sätt föregrepe den definitiva organisation af statistiken, som framdeles kunde blifva beslutad i sammanhang med pröfningen af departementalkommitterades blifvande förslag till omorganisation af den centrala förvaltningen i allmänhet.

Hvad sålunda förekommit har utskottet tagit under ompröfning. Med erkännande af den noggrannhet och utförlighet, hvarmed den af Riksdagen begärda utredningen blifvit verkställd, har utskottet dock härvid icke kunnat undgå att finna, att planläggningen och utformningen

af det sätt, hvarpå vår officiella statistik enligt kommitténs och jämväl Kungl. Maj:ts förslag, i den mån detsamma nu föreligger, skulle ordnas, blifvit väl detaljeradt anlagd och jämväl utmynnat i en mångfald af statistik, hvars fulla genomförande väl näppeligen torde vara af förhållandena betingadt. Utskottet har därför ansett sig redan nu böra framhålla nödvändigheten af att man härvidlag framgår med en viss varsamhet, så att icke kostnaderna för ordnandet af vår officiella statistik springa upp till belopp, som icke stå i rimlig proportion till den nytta, man har att förvänta. Man synes sålunda vid utformningen af denna statistik böra undvika ett uppläggande af särskild statistik för frågor af en mångfald olika slag och i stället söka inrikta sig på hufvudsakligen sådana ämnen, hvilkas statistiska bearbetande kan anses vara af verklig praktisk betydelse och nytta. Af sådan natur äro, enligt utskottets förmenande, de frågor, som äro hänförliga till finansstatistiken och statistiken öfver kommunernas finanser. Det torde nämligen icke råda något tvifvel därom, att finansväsendet i allmänhet och särskildt den sida däraf, som representeras af skatteväsendet, i våra dagar med rätta tillmätes en allt större betydelse, både i statligt och kommunalt afseende, hvaraf synes böra följa, att detsamma göres till föremål för en statistisk bearbetning, som utförligt belyser dess förhållande till samhällsutvecklingen. Å finansstatistiken och statistiken öfver kommunernas finanser bör således enligt utskottets förmenande hufvudvikten läggas, så mycket mer som åtskilliga af de frågor, hvilka enligt kommitténs och jämväl Kungl. Maj:ts förslag skulle blifva föremål för särskild statistik, synas utskottet kunna utan olägenhet inrangeras under eller kombineras med finansstatistiken och statistiken öfver kommunernas finanser.

Emot Kungl. Maj:ts förslag kan jämväl invändas, att det råder en viss obestämdhet i fråga om det ämbetsverk, till hvilket ett flertal af den statistik, hvarom i förslaget är fråga, skall slutligen förläggas, liksom det i vissa fall är ovisst, hur den statistik, som förslaget innebär, egentligen skall ordnas.

I nu anmärkta afseenden kan sålunda i fråga om fastighetsstatistiken, som skulle utarbetas och offentliggöras hvart tionde år hufvudsakligen efter de skattskyldigas deklarationer och taxeringslängderna, erinras, att vissa häraf betingade ändringar i de fastställda formulären för deklarationer och längder icke kunna under den närmaste tiden genomföras. De bidrag till en sådan statistik, som hittills meddelats i vissa tabellbilagor till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelser,

borde emellertid bibehållas och i den mån så kunde ske vidare utvecklas, men något beslut om anordnande af en fastighetsstatistik i den utsträckning kommittén tänkt sig hade, enligt departementschefen, icke nu kunnat fattas.

Hvad angår statistiken öfver statens utarrenderade domäner, som enligt kommitténs förslag skulle utarbetas och offentliggöras hvart tredje år, så torde den form och omfattning, som hittills vid denna statistiks utarbetande gifvits densamma, vara ganska tillfredsställande.

Vidkommande jordbruksstatistiken med de ifrågasatta lokalundersökningarna för erhållande af mera exakta resultat än eljest, så torde med en god planläggning och nödig begränsning af dylika undersökningar kostnaderna för desamma ej böra blifva så stora, att de måste uppgifvas.

I fråga om fiskeristatistiken lärer däremot kunna anmärkas, att densamma icke torde blifva af sådant värde särskildt hvad insjöfisket angår, att den kommer att motsvara därpå nedlagda kostnader och arbete. Den synes därför i möjligaste mån böra inskränkas och omfatta allenast sådana områden som exempelvis mer affärsmässigt drifna företag, hvarifrån säkra primäruppgifter skulle kunna förväntas.

Beträffande nu nämnda arter af statistik, eller fastighetsstatistik, statistik öfver statens utarrenderade domäner samt jordbruksstatistik och fiskeristatistik, torde vidare kunna anmärkas, att ovisshet synes råda, huruvida den föreslagna jordbruksstatistiska byrån, som enligt förslaget skulle omfatta nämnda grenar af statistiken, skall förblifva inom statistiska centralbyrån (eventuellt något statistiskt centralverk) eller öfverflyttas till vederbörande departement.

Vidkommande sedermera befolkningsstatistiken, så torde betydelsen af densamma väl icke kunna förnekas. Dock synes det utskottet kunna ifrågasättas, om behofvet af en statistik öfver dödsorsakerna i den omfattning, som blifvit förutsatt, verkligen kan motivera så vidlyftiga anordningar, som för erhållande däraf nu igångsatts, i synnerhet som det torde vara omöjligt att i detta afseende erhålla fullt tillförlitliga primäruppgifter.

Emot sparbanksstatistiken torde kunna anmärkas, att Kungl. Maj:t för sin del fattat beslut allenast rörande ett af de förslag, som kommittén framställt i fråga om dess fullständigande, och att om departementschefen ställt i utsikt att framdeles återkomma till de öfriga förslagen.

Hvad rättsstatistiken angår, hvilken enligt kommitténs förslag skulle undergå en fullständig omändring, har utskottet fäst sin upp-

märksamhet därå, att, utom beträffande ett par af kommitténs särskilda förslag angående denna statistik, hvilka Kungl. Maj:t upptagit i sitt förslag redan nu, ny utredning måste ske om sättet att åstadkomma en dylik. Dessutom kan frågan om dess framtida förläggning, ehuru någon tvekan därom icke synes råda, enligt hvad departementschefen meddelat, icke för närvarande lämpligen slutligt afgöras, hvartill kommer, att något förslag om det framtida förläggandet af straffregistret, hvarom i sammanhang därmed måste fattas beslut, icke kunnat redan nu framläggas. Uppgifterna till rättsstatistiken för år 1912 måste dessutom afgifvas efter i hufvudsak samma formulär som hittills, då nya formulär för dessa uppgifter icke torde kunna blifva fastställda så tidigt under nämnda år, att de kunna tillämpas jämväl för det året. Under år 1913 kommer sålunda det rättsstatistiska arbetet att i hufvudsak vara detsamma som hittills.

I fråga om befolkningsstatistiken, sparbanksstatistiken, rättsstatistiken och valstatistiken, hvilka enligt förslaget skulle bilda den befolkningsstatistiska byrån, har, såvidt i ärendet förekommit, icke hysts någon tvekan om lämpligheten af deras framtida förläggande i statistiska centralbyrån (eventuellt något statistiskt centralverk).

Beträffande finansstatistiken och statistiken öfver kommunernas finanser torde i hufvudsak intet vara att erinra mot Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag. Vidkommande en särskild statistik rörande kommunaltekniska företag kan ifrågasättas, huruvida icke en lösning lämpligen kunde vinnas därigenom, att dessa företag blefve förpliktade att efter en enhetlig plan upprätta sådan statistik. Ur det allmännas synpunkt torde det vara tillräckligt, om för nämnda företag inkomster och utgifter särskildt upptoges i statistiken öfver kommunernas finanser.

Hvad slutligen angår statistiken öfver vägar och skjutsanstalter torde kunna anmärkas, att en viss oklarhet synes råda i afseende å omfattningen af densamma. Denna statistiks kvarblifvande i statistiska centralbyrån synes ej heller kunna anses absolut säkert, i det departementschefen framhållit, att den möjligen skulle komma att sedermera öfverflytta till en kommunikationsstatistisk byrå, därest en särskild sådan skulle komma att inrättas. Någon större inverkan å det föreliggande förslaget torde en sådan förflyttning dock icke äga, då särskild personal för denna statistiks utarbetande icke lärer vara erforderlig.

Sist omnämnda grenar af statistiken, eller finansstatistiken, statistiken öfver kommunernas finanser med den kommunaltekniska stati-

stiken äfvensom statistiken öfver vägar och skjutsanstalter, skulle enligt förslaget bilda den finansstatistiska byrån; dock kunde det tänkas, att sistnämnda statistik i stället hänfördes till den jordbruksstatistiska byrån. I sammanhang härmed torde kunna antecknas, att en viss obestämdhet synes råda, huruvida den finansstatistiska byrån bör för framtiden förblifva i statistiska centralbyrån (eventuellt något statistiskt centralverk) eller möjligen öfverflyttas till finansdepartementet.

Sammanfattning.

Af det ofvan anförda torde framgå, att frågan om ordnandet af vår officiella statistik, i den mån den nu föreligger, är i vissa afseenden ganska sväfvande. Förslaget har ju också utgått därifrån att, oaktadt någon definitiv plan för denna statistik icke kunde för närvarande framläggas, redan nu, såvidt sådant kunnat ske, råda bot på de största bristfälligheterna i nämnda statistik. De föreslagna anordningarna måste ju därför vara af provisorisk natur och kunna följaktligen ej göra anspråk på den fulländning, som ett definitivt ordnande af saken skulle hafva möjliggjort.

I betraktande af det otillfredsställande läge, hvari vår nuvarande officiella statistik obestridligen för närvarande befinner sig, och med särskildt fästadt afseende å behofvet af att erhålla en statistik öfver statens finanser och en tillfyllestgörande sådan jämväl öfver kommunernas finanser jämte en allmän finansstatistik, gående ut på en sammanställning af bådadera, har äfven utskottet funnit det välbetänkt att redan nu söka ordna frågan om vår officiella statistik, i den mån så kan ske. Utskottet har därför, under förutsättning att de erinringar i frågan, som utskottet här ofvan framställt, varda beaktade, ansett sig kunna ansluta sig till det förslag, som Kungl. Maj:t nu framlagt i afseende å ordnandet af denna statistik.

Med afseende å anordningens provisoriska natur och då det, med hänsyn till departementalkommitténs blifvande förslag, synes af vikt att icke nu vidtaga sådana dispositioner, att man därigenom föregriper, hvad af denna kommitté kan i ämnet blifva föreslaget, har utskottet dock icke kunnat biträda Kungl. Maj:ts förslag att för nu ifrågavarande ändamål uppföra två byråchefer å ordinarie stat.

Den ena af dessa byråchefer, hvilken enligt hvad utskottet inhämtat lär vara afsedd för den jordbruksstatistiska byrån, synes lämpligen kunna ersättas af den förste aktuarie, som enligt förslaget skulle vara anställd vid samma byrå. För att den erforderliga personalen vid den statistik, som skulle hänföras till denna byrå, icke skall komma att minskas till

antalet, torde emellertid i så fall böra, utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit, där anställas ytterligare en extra ordinarie aktuarie med enahanda arfvode som Kungl. Maj:t ifrågasatt för öfriga extra ordinarie aktuarier vid statistiska centralbyrån, eller 3,900 kronor. Å den jordbruksstatistiska byrån skulle under denna förutsättning komma att anställas en förste aktuarie och 2 aktuarier.

En motsvarande anordning synes däremot icke vara tillrådlig i fråga om den finansstatistiska byrån, för hvilken den andra byråchefen är afsedd. På ledaren af finansstatistiken och statistiken öfver kommunernas finanser synes nämligen böra ställas särskildt stora kraf. Han måste vara beredd att, utöfver det periodiskt återkommande arbetet med statistiska berättelser, utföra maktpåliggande och grannlaga specialutredningar af olika slag. Sådana lära för finansdepartementets räkning fordras gång efter annan till ledning för skattelagstiftningen och statsregleringen, framför allt inkomstberäkningen. Det synes därför vara önskligt, att ledaren af den officiella finansstatistiken är fullt skickad att som regel jämväl hafva ledningen af sådana specialutredningar. Men man torde i längden icke kunna förvänta nödiga kvalifikationer hos innehafvaren af denna befattning, med mindre han blir ordinarie tjänsteman och tillförsäkras löneförmåner såsom byråchef. Utskottet har därför ansett sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del, så mycket mer som organisationen af denna byrå är så afpassad, att, därest framdeles beslut skulle komma att fattas om upprättande af en särskild statistisk byrå inom finansdepartementet för nu ifrågavarande ändamål, den af Kungl. Maj:t föreslagna finansstatistiska byrån inom statistiska centralbyrån kan med hela sin personal öfverflyttas från centralbyrån till finansdepartementet.

Hvad Kungl. Maj:t i öfrigt anfört rörande personalbehofvet å statistiska centralbyrån har, särskildt i betraktande af nödvändigheten att bereda verket dugliga arbetskrafter, icke gifvit utskottet anledning till någon erinran.

Emot Kungl. Maj:ts förslag i de delar, som icke blifvit här ofvan vidrörda, har utskottet icke funnit annat att anmärka, än att, med uppförandet å ordinarie stat af allenast en byråchef å centralbyråns stat, den begärda anslagsökningen af det för närvarande på ordinarie stat uppförda reservationsanslaget å 20,000 kronor till arfvoden åt tillfälliga biträden samt vikariatsersättningar, eller 500 kronor till vikariatsersättning under byråchefernas semester, torde böra minskas med 250 kronor.

På grund af hvad sålunda förekommit får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen

a) medgifver

att i staten för statistiska centralbyrån må från och med år 1913 uppföras aflöning för en byråchef med 6,400 kronor, däraf 4,400 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar; samt

att byråchefen må äga rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring;

b) beslutar, att de för statistiska centralbyråns tjänstepersonal i öfrigt gällande villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande jämväl skola äga tillämpning på nämnde byråchef;

c) höjer reservationsanslaget till bibliotekets underhållande, nu 1,500 kronor, med 500 kronor till 2,000 kronor;

d) höjer reservationsanslaget till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättning, nu 20,000 kronor, med 250 kronor till 20,250 kronor; samt

e) från staten utesluter reservationsanslaget till officiella statistiska trycket, 17,300 kronor, till en statistisk tidskrift 1,400 kronor samt till utarbetande af en aflönings- och pensionsstatistik 1,000 kronor.

Vid bifall härtill komma de ordinarie anslagen till statistiska centralbyrån, nu utgörande tillhopa 69,600 kronor, att i allt belöpa sig till 57,050 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Höjning af anslagen till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker samt åt idkare af handtverk och annan mindre industri.

16:o) Kungl. Maj:t har vidare i punkterna 15 och 16 under sjunde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att höja och under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» såsom reservationsanslag uppföra

dels det nu anvisade anslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, hvilka icke ägna sig åt bergshandteringen, med 5,000 kronor från 20,000 kronor till 25,000 kronor;

dels ock det till reseunderstöd åt idkare af handtverk och annan mindre industri, oberoende af den omständigheten, huruvida ifråga-

varande yrkesidkare själfva deltaga i yrkesarbetet eller icke, nu anvisade anslag å 15,000 kronor med 3,000 kronor till 18,000 kronor, med förklarande tillika, att anslaget må användas till understöd åt idkare af handtverk och annan mindre industri, oberoende af den omständigheten, huruvida de själfva deltaga i yrkesarbetet eller icke, hvilka önska att genom resor inom Sverige eller i främmande länder förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet i sitt yrke,

äfvensom medgifva, att från och med år 1912 förefintliga besparingar å ifrågavarande anslag från föregående år må användas på samma sätt som det löpande årets anslag.

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet att hänvisa till sid. 209—217 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande framställningar, hemställer,

att Riksdagen må höja och under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» såsom reservationsanslag uppföra

a) det nu anvisade anslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, hvilka icke ägna sig åt bergshandteringen, med 5,000 kronor från 20,000 kronor till 25,000 kronor;

b) det till reseunderstöd åt idkare af handtverk och annan mindre industri, oberoende af den omständigheten, huruvida ifrågavarande yrkesidkare själfva deltaga i yrkesarbetet eller icke, nu anvisade anslag å 15,000 kronor med 3,000 kronor till 18,000 kronor, med förklarande tillika, att anslaget må användas till understöd åt idkare af handtverk och annan mindre industri, oberoende af den omständigheten, huruvida de själfva deltaga i yrkesarbetet eller icke, hvilka önska att genom resor inom Sverige eller i främmande länder förvärfva ytterligare insikter och erfarenhet i sitt yrke,

äfvensom medgifva, att från och med år 1912 förefintliga besparingar å ifrågavarande anslag från föregående år må användas på samma sätt som det löpande årets anslag.

Vid bifall till hvad sålunda föreslagits, kommer anslaget till befrämjande i allmänhet af slöjderna att ökas med 8,000 kronor från 98,500 kronor till 106,500 kronor.

17:o) Uti en inom Andra kammaren väckt motion (nr 42) hafva herrar *E. Lithander* och *A. Vennersten* hemställt, att Riksdagen må å riksstatens sjunde hufvudtitel uppföra ett ordinarie anslag å 20,000 kronor att enligt Kungl. Maj:ts beprövfvande utgå till resestipendier åt verkmästare och förmän inom industrien och till belopp, som af Kungl. Maj:t fastställas, uppbäras enligt af Kungl. Maj:t meddelade villkor och bestämmelser. *Motion.*

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna anfört följande:

»Riksdagen har under de senare åren beviljat betydande anslag att utdelas till personer inom olika yrkesgrupper som resestipendier för studier i utlandet. Hvad härvid särskildt gäller de praktiska yrkena, utdelas som bekant årligen resestipendier till personer, sysselsatta inom landtbruk, handel och industri. Det torde icke heller kunna bestridas, att dylika studier af utländska förhållanden visat sig fruktbringande och att de för ändamålet anslagna medlen äro väl använda.

En mycket viktig yrkesgrupp inom industrien har emellertid hittills varit så godt som utestängd från dylika resestipendier. Härmed syftas på den stora gruppen verkmästare och förmän inom industrien.

Till tekniker utgå för närvarande ett årligt anslag af kronor 20,000: — till resestipendier, (i statsverkspropositionen till årets riksdag föreslaget till kronor 25,000: —), men som förutsättningen för erhållande af ett dylikt är aflagd teknisk examen, hafva verkmästare och förmän i regel icke kunnat komma i fråga vid utdelandet af dessa stipendier. Likaledes finnes ett anslag af kronor 50,000: — per år till studiestipendier för arbetare, som i utlandet önska förkofra sig i sitt yrke. Icke heller för dessa stipendier kunna emellertid verkmästare och förmän annat än undantagsvis komma i fråga, då de redan för erhållandet af sin förmanspost måste hafva sin rent manuella yrkesutbildning bakom sig, hvarför de således hafva ett annat mål för sin fortsatta utbildning än yrkesarbetare. Hvad slutligen handtverksstipendierna beträffar (i statsverkspropositionen till årets riksdag har för dessa begärts en höjning från kronor 15,000: — till kronor 18,000: —), har det visserligen någon enstaka gång inträffat, att en verkmästare erhållit ett stipendium ur anslaget härför, men detta anslag är afsedt för handtverket och den mindre industrien, där verkmästare och förmän ej hafva sin sysselsätt-

ning, och i regel är ju båda dessa yrkesgruppers utbildning af helt olika natur.

Det kan jämväl förtjäna framhållas, att äfven i andra afseenden verkmästarnes och förmännens fackutbildning ännu ej ägnats den uppmärksamhet, denna fråga torde förtjäna. Sålunda finnes icke i vårt land för de flesta industrigrenar några af staten upprättade verkmästareskolor, ej heller har genom lärlingsväsendets ordnande ännu sörjts för utbildningen af lämpliga förmän.

Inom verkmästarnes egen krets har också behofvet af vidare utbildning gjort sig alltmera kännbart. Deras egna organisationer hafva äfven i mån af krafter och tillgångar sökt tillgodose sina medlemmars behof af vidgade kunskaper och erfarenheter. Sålunda har Sveriges Allmänna Verkmästareförbund alltsedan år 1908 utgifvit »Sveriges Verkmästaretidning», afsedd att befrämja upplysningsarbetet inom verkmästarekåren. Likaledes hafva vid skilda tillfällen af verkmästarnes olika organisationer anordnats föreläsningskurser och gemensamma diskussioner öfver ämnen tillhörande deras arbetsområde.

Den sträfvan efter ökade kunskaper, som förefinnes inom verkmästarnes egna led, till gagn icke endast för medlemmarna själfva utan äfven för landets industriella utveckling, synes vara väl värd uppmuntran och understöd från statens sida.

På grund af hvad i det föregående anförts, torde det få anses välgrundadt och till gagn för det allmänna, att staten genom ett årligt anslag till stipendier åt verkmästare och förmän inom industrien söker i någon mån tillgodose denna yrkesgrupps behof af ökad utbildning genom studieresor. Det torde därvid kunna anses lämpligt att, i likhet med hvad i årets statsverksproposition föreslås angående motsvarande anslag till reseunderstöd åt idkare af handtverk och annan mindre industri, dylika studieresor icke uteslutande behöfva företagas till främmande länder, då äfven i vårt land mycket torde vara att lära för verkmästare och förmän, i synnerhet för sådana, som hafva sin verksamhet förlagd till platser, där någon större industri ej finnes. Att däremot fastslå någon viss fördelning af anslaget att användas till in- eller utländska studieresor torde ej vara lämpligt, utan synes detta böra öfverlämnas till Kungl. Maj:t att bestämma efter omständigheterna.

Beträffande det för dylika stipendier nödiga anslagets storlek, är önskligt att detsamma icke sättes lägre än till kronor 20,000:— per år. Stipendierna torde böra utgå med lägst 450 kronor och högst 1,200 kronor för utländsk studieresa af minst fyra veckors varaktighet samt med ett belopp af högst 200 kronor för studieresa inom landet.

Vid fördelandet af t. ex. handelsstipendierna hafva flera af handelsnäringens organisationer satts i tillfälle att yttra sig angående sökandes lämplighet till erhållande af dylikt stipendium. Detta tillvägagångssätt synes lämpligt äfven hvad beträffar de här föreslagna stipendierna för verkmästare och förmän, då häri torde ligga den effektivaste kontrollen öfver att medlen komma till rätt användning. Det vore alltså önskligt, att bland annat äfven verkmästarekårens organisationer sättas i tillfälle att yttra sig om de sökandes lämplighet.

Ofvan föreslagna utgift torde kunna anses väl använd, enär den för dugliga verkmästare och förmän skulle möjliggöra att genom ökad skicklighet och kunskap höja prestationerna inom olika fack och på så vis genom bidragande till det inhemska näringslifvets höjande mångdubbelt återbörda det utlägg, som nu ifrågasättes.

I den skarpa täflan svensk industri har med andra länders höga teknik och arbetsduglighet, vare sig det gäller att åt svenskt arbete bevara hemmarknaden eller att förlägga täflan utom Sveriges gränser, fordras det för att vinna framgång god utbildning och erfarenhet icke blott hos högsta ledningen: den kräfves helt igenom. Verkmästare och förmän hafva en så viktig uppgift att fylla; på deras duglighet, erfarenhet och personliga egenskaper beror i hög grad på hvad sätt och med hvilket resultat för egen och industriens del arbetarne fylla *sina* uppgifter.

Verkmästare och förmän hafva oftast själfva börjat som arbetare och genom duglighet fått ledareposter. Ingen står närmare eller känner bättre arbetarne och hur ett villigt, intresseradt och yrkesskickligt arbete skall frammanas. Att sätta verkmästare och förmän i tillfälle att på bästa möjliga vis fylla sin viktiga uppgift, vidga sina vyer och rikta sin erfarenhet, är en synnerligen angelägen sak.»

Utskottets yttrande.

Utskottet erkänner visserligen det beaktansvärda syftet med motionärernas förevarande framställning; men svårigheten att fullständigt bedöma hvilka personer, som skulle hänföras till de med motionen afsedda yrkesgrupperna, hvilka ju torde delvis sammanfalla med andra yrkesgrupper, för hvilka särskilda statsanslag till resestipendier redan äro uppförda, har synts utskottet lägga hinder i vägen för ett tillstyrkande af motionen i den form, hvari den nu föreligger, i synnerhet som det torde kunna ifrågasättas, huruvida det är lämpligt att i riksstaten uppföra skilda anslag för ändamål, som vid närmare skärskådande kunna befinnas af så likartad beskaffenhet, att deras befrämjande lämp-

ligast bör tillgodoses genom ett och samma anslag. Utskottet kan sålunda för sin del icke biträda motionärernas förevarande framställning, men finner å andra sidan sig böra tillstyrka, att Riksdagen må i anledning af densamma hos Kungl. Maj:t göra framställning om utredning och förslag angående sättet, huru det med motionen afsedda syftemålet lämpligast bör tillgodoses.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må, i anledning af herrar Lithanders och Vennerstens förenämnda motion, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning angående lämpligaste sättet för beredande af statsunderstöd till resestipendier åt verkmästare och förmän inom industrien samt angående de omständigheter i öfrigt, som med denna fråga äga sammanhang, och därefter till nästkommande års Riksdag framlägga det förslag, som må anses af förhållandena påkalladt.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

Förändring i anslagets till reseunderstöd åt bergstekniker natur.

[17.]

18:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t i punkt 17 af denna hufvudtitel föreslagit och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 217—218) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att Riksdagen må

a) från och med år 1913 såsom reservationsanslag i riksstaten upptaga det till understöd åt personer, hvilka önska att i främmande länder förvärfva sig ökad insikt och skicklighet i hvad till bergshandteringen hör, under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af bergsbruket» uppförda anslag å 6,000 kronor samt

b) medgifva att från och med år 1912 förefintliga besparingar å ifrågavarande anslag från föregående år må användas på samma sätt som det löpande årets anslag.

Biträde inom finansdepartementet vid beredning af ärenden rörande bankväsendet m. m.

19:o) Kungl. Maj:t har i punkt 18 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att höja det å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till biträde inom finansdepartementet vid beredning af ärenden rörande bankväsendet samt med upprättande af statistiska uppgifter rörande bank- och hypoteksinrättningar, högst 4,000 kronor, med 300 kronor till högst 4,300 kronor.

Biträde inom finansdepartementet vid beredning af ärenden rörande bankväsendet m. m. [18.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 218—220 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må höja det å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till biträde inom finansdepartementet vid beredning af ärenden rörande bankväsendet samt med upprättande af statistiska uppgifter rörande bank- och hypoteksinrättningar, högst 4,000 kronor, med 300 kronor till högst 4,300 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

20:o) I punkt 19 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för år 1912 upptaget till 100,009 kronor, bestämmes till 100,000 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. [19.]

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet att hänvisa till sid. 220—250 i statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Riksdagen har redan vid behandlingen af andra hufvudtiteln uttalat sig för Kungl. Maj:ts förslag, att tryckningskostnaderna för vederbörande departement skola bestridas från ett nytt, från departementets expensanslag utbrutet anslag. I öfverensstämmelse härmed får utskottet nu tillstyrka, att ett särskildt anslag för tryckningskostnader utbrytes från det nu ifrågavarande anslaget. Om anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., såsom Kungl. Maj:t föreslagit, det oaktadt förblifver så godt som oförändradt till sitt belopp, och för tryckning-

kostnader, som icke skola af andra medel gäldas, uppföres ett beräknadt förslagsanslag å 130,000 kronor, innebär detta alltså en anslagsökning med sistnämnda belopp. En sådan höjning synes emellertid vara af förhållandena påkallad, då ifrågavarande anslag under de sista åren betydligt öfverskridits.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må medgifva, att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för år 1912 upptaget till 100,009 kronor, bestämmes till 100,000 kronor.

Tryckningskostnader.

Tryckningskostnader. [20.]

21:o) Under punkt 20 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för bestridande af tryckningskostnader, som icke skola af andra medel gäldas, å sjunde hufvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 130,045 kronor.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 250 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af herrar *C. Persson* och *D. Persson* i Tällberg väckt motion (nr 41), däri hemställts, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärders vidtagande i syfte att uti den af statskontoret utgifna liggaren öfver statsverkets specialutgiftsstater må införas stater för ökadt antal sådana ämbetsverk och myndigheter, hvilkas utgifter icke bestridas å fjärde eller femte hufvudtitlarna; samt att för sådant ändamål det i 1912 års statsverksproposition under sjunde hufvudtiteln äskade ordinarie förslagsanslag å 130,045 kronor för bestridande af tryckningskostnader, som icke skola af andra medel gäldas, måtte höjas med 3,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna anfört följande.

»Genom kungl. bref den 8 mars 1901, i afskrift bifogadt denna motion, bemyndigades statskontoret att låta till trycket i erforderligt antal exemplar årligen befordra den s. k. statsliggaren.

Kungl. Maj:ts berörda beslut var föranledt af en utaf statskontoret i skrifvelse den 26 februari 1901 gjord framställning.

Statskontoret hade uti nämnda skrifvelse anfört, att med statsförvaltningens fortgående utveckling behofvet af lätt tillgängliga upp-

lysningar beträffande dess olika delar gjorde sig allt mer gällande ej mindre inom Riksdagen än äfven hos statsdepartementen, de olika ämbetsverken, länsstyrelserna och öfriga myndigheter. För den skull hade statskontoret ansett sig böra inkomma med förslag om tryckning af de statsverkets specialutgiftsstater, hvilka hvarje år inom ämbetsverket upprättades och sammanfattades i den s. k. statsliggaren.

På grund af Kungl. Maj:ts förenämnda beslut har ifrågavarande liggare under titel »liggare öfver statsverkets specialutgiftsstater» allt sedan år 1901 utkommit af trycket.

Att, såsom statskontoret framhållit, ett verkligt behof förefinnes att hafva lätt tillgång till de uppgifter, som innehållas uti denna liggare, torde vara utan all gensägelse. Icke minst lära Riksdagens ledamöter kunna vitsorda den ovärderliga hjälp — särskildt vid behandlingen af regleringsfrågor — som vunnits genom publicerandet af liggaren.

Det har dock synts oss, att ett betydligt större gagn skulle kunna vinnas af liggaren, därest i densamma infördes ytterligare åtskilliga stater utöfver dem, som där redan blifvit intagna.

Vid en granskning af liggaren befinnes nämligen, att i densamma saknas — förutom de till fjärde och femte hufvudtitlarna hörande utgiftsstaterna, öfver hvilka särskilda liggare utgifvas — en mängd andra stater, såsom för fångvårdsstaten (för fångvårdsstyrelsen finnes stat införd), de s. k. kommunikationsverken, hospitalsstaten, riksförsäkringsanstalten, försäkringsinspektionen, vattenfallsstyrelsen, tullverket, postsparbanken, patent- och registreringsverket, direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning m. fl. pensions- och understödsanstalter samt skogsstaten.

Redan uti det af löneregleringskommittén den 25 januari 1910 afgifna betänkandet beträffande försäkringsinspektionen uttalade kommittén såsom synnerligen önskvärdt, att åtgärd måtte vidtagas i syfte att den stat, som kunde komma att af Konung och Riksdag fastställas för försäkringsinspektionen, blefve intagen uti omförmälda liggare.

Under det att å ena sidan vissa uppgifter sålunda synas böra tilläggas i statsliggaren, torde det å andra sidan kunna särskildt ifrågasättas, huruvida det må anses erforderligt att i liggaren specifikt uppföra samtliga de personer, som med tillämpning af vederbörande stater förklarats berättigade att åtnjuta ålderstillägg eller jämlikt bestämmelserna i gällande civila pensionslag tillerkänts pension.»

Det vid motionen i afskrift fogade kungl. brefvet den 8 mars 1901 är af följande lydelse:

»VI OSCAR etc. — — — — — — — — — — — — — —

I underdånig skrifvelse den 26 nästlidne februari hafven I anfört, att, enär med statsförvaltningens fortgående utveckling behofvet af lätt tillgängliga upplysningar beträffande dess olika delar gjorde sig allt mera gällande ej mindre inom Riksdagen än äfven hos statsdepartementen, de olika ämbetsverken, länsstyrelserna och öfriga myndigheter, I redan länge haft för afsikt att inkomma med underdånigt förslag om tryckning af de statsverkets specialutgiftsstater, hvilka hvarje år inom Edert ämbetsverk upprättades och sammanfattades i den så kallade statsliggaren; att, enär från och med innevarande år en genomgripande förändring beträffande dessa staters uppställning måste vidtagas till följd af den nya departementsindelningen, I ansågen tidpunkten nu vara inne att — i likhet med hvad sedan många år varit fallet med fjärde och femte hufvudtitlarnes utgiftsstater — befordra denna liggare till trycket; samt att I i detta syfte från tryckerier inom hufvudstaden infordrat kostnadsförslag, hvilka utvisade, att för ett erforderligt antal af 1,000 exemplar tryckningskostnaden under första året komme att uppgå till omkring 3,000 kronor och under de följande åren kunde begränsas till omkring 2,000 kronor; Och hafven I, enär nämnda utgift syntes motsvaras af ett verkligt behof, hvars fyllande skulle göra arbetet hos Eder samt öfriga medelsförvaltande och kontrollerande ämbetsverk och myndigheter lättare och säkrare, anhållit om bemyndigande att till trycket befordra ifrågavarande liggare.

Detta ärende hafve Vi låtit Oss föredragas; Och vilje Vi härmed i nåder bemyndiga Eder att låta till trycket i erforderligt antal exemplar årligen befordra ifrågavarande så kallade statsliggare äfvensom att afföra kostnaden därför å sjunde hufvudtitelns anslag till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

Stockholms slott den 8 mars 1901.

OSCAR.

Hans Wachtmeister.»

Utskottets yttrande.

I fråga om Kungl. Maj:ts framställning får utskottet åberopa, hvad utskottet yttrat i ämnet under punkt 20:o) här ofvan.

Jämväl motionärernas förevarande förslag synes utskottet värdt beaktande, hvadan utskottet funnit sig böra tillstyrka detsamma. Dock har utskottet ansett sig böra härvid framhålla, att det för vinnande af hufvudsyftet med motionen icke synes utskottet nödvändigt att i den förenämnda liggaren i detalj införa de synnerligen vidlyftiga staterna

för de s. k. kommunikationsverken och att, hvad dessa stater angår, det nämnda syftet torde blifva fullt tillgodosedt, om de i liggaren införas allenast i den utsträckning, som erfordras för erhållande af kännedom om de olika aflöningsbelopp, som äro att hänföra till hvarje särskild löneklass, jämte antalet dithörande tjänstemän.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till herrar C. Perssons och D. Perssons förenämnda motion, må

a) dels i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärders vidtagande i syfte att uti den af statskontoret utgifna liggaren öfver statsverkets specialutgiftsstater må införas stater för ökadt antal sådana ämbetsverk och myndigheter, hvilkas utgifter icke bestridas å fjärde eller femte hufvudtitlarna dels ock för bestridande af kostnader för en sådan utvidgning af berörda liggare bevilja ett förslagsanslag å 3,000 kronor samt

b) för bestridande af öfriga tryckningskostnader, som icke skola af andra medel gäldas, å sjunde hufvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 130,000 kronor; dock att i anslaget må få göras den jämkning, som för jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan blifva erforderlig.

Vid bifall härtill kommer ordinarie förslagsanslaget å denna hufvudtitel för bestridande af vissa tryckningskostnader att upptagas till 133,000 kronor med den ändring däri, som kan föranledas af ofvannämnda jämkning.

Öfriga ordinarie anslag.

Öfriga ordinarie anslag.

22:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjunde hufvudtiteln, har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon ändring.

Utskottet hemställer,

att samtliga ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, må för år 1913 fastställas till samma belopp som uti innevarande års riksstat.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga till sjunde hufvudtiteln, gjorda framställningar får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

Provisorisk löneregleringför departementet. [21.]

23:o) I punkt 21 af sjunde hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till provisorisk löneregleringför befattningshafvare i finansdepartementet, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 i fråga om provisorisk löneregleringför justitiedepartementet angifna grunder och på de i samma protokoll förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 7,770 kronor, däraf högst 175 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 252 i statsrådsprotokollet; och tillåter sig utskottet tillika hänvisa till det af departementschefen i nämnda yttrande åberopade, af chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 hållna anförande i fråga om provisorisk löneregleringför nämnda departement.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må till *provisorisk löneregleringför befattningshafvare i finansdepartementet,* i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 13 januari 1912 i fråga om provisorisk löneregleringför justitiedepartementet angifna grunder och på de i samma protokoll förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 7,770 kronor, däraf högst 175 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Extra föredragande i finansdepartementet m. m. [22.]

24:o) Kungl. Maj:t har i punkt 22 föreslagit Riksdagen att för beredande af ersättning åt en extra föredragande i finansdepartementet m. m. å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 10,500 kronor med

rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under innevarande år disponera 3,500 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 252—262 i statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

På sätt departementschefen anfört, torde det få anses af utredningen till fullo ådagalagdt, att behofvet af en extra föredragande af regeringsrättsmål å departementets första byrå är för närvarande och jämväl för en afsevärd tid framåt oafvisligt. På grund häraf och då den nu gjorda framställningen innebär allenast ett mera fast ordnande af arbetsförhållandena å byrån i enlighet med hvad erfarenheten allt ifrån regeringsrättens tillkomst visat vara ett faktiskt föreliggande behof, har utskottet, som icke funnit något att erinra i fråga om beloppet af den ersättning, hvilken ansetts böra utgå till den extra föredraganden, funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag om uppförande af ett extra anslag för detta ändamål. Af samma anledning har utskottet ansett sig kunna tillstyrka förslaget jämväl i hvad det afser förändringens inträdande från och med juli månad innevarande år.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må för beredande af *ersättning åt en extra föredragande i finansdepartementet m. m.* å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 10,500 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under innevarande år disponera 3,500 kronor.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott. [23.]

25:o) Till täckande af utgifter, som statskontoret förskottsvis bestridt för de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1912 omförmälda ändamål, har Kungl. Maj:t i punkt 23 af förevarande hufvudtitel föreslagit, att Riksdagen måtte anvisa i jämnt krontal 522,911 kronor.

Under hänvisande till den utredning i detta ämne, som finnes intagen å sidorna 262—265 af nämnda statsrådsprotokoll, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till täckande af ofvan omförmälda, *utaf statskontoret anmälda förskott* å extra stat för år 1913 anvisa 522,911 kronor.

Förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret.

Förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret. [24.]

26:o) Kungl. Maj:t har i punkt 24 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 till förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret anvisa ett belopp af 16,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till sid. 266—267 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, å extra stat för år 1913 till *förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret* anvisa ett belopp af 16,500 kronor.

Kammarrätten.

Förstärkning af arbetskrafterna å kammarrättens revisionsafdelning. [25.]

27:o) I punkt 25 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 för anställande å kammarrättens revisionsafdelning under tiden från och med den 1 juli 1912 till och med den 31 december 1913 af tre extra revisorer och fyra räknebiträden bevilja 23,300 kronor, däraf högst 800 kronor må afses till vikariatsersättning under semester, med rätt för Kungl. Maj:t att af nämnda belopp redan under innevarande år disponera 7,500 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet hänvisas till sid. 267—278 i i statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Den i ärendet förebragta utredningen synes utskottet gifva vid handen, att de nuvarande arbetskrafterna å kammarrättens revisionsafdelning äro otillräckliga för verkställande af den räkenskapsgranskning, som åligger afdelningen. En förstärkning af dessa arbetskrafter torde därför vara nödvändig, och har utskottet för sin del icke funnit något att erinra mot, att denna sker i den omfattning, som Kungl. Maj:t föreslagit. Med hänsyn till angelägenheten däraf, att det förhandenvarande missförhållandet må varda så snart som möjligt afhjälpt, har utskottet jämväl funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, att för-

stärkningen i arbetskrafter må komma afdelningen till godo redan från och med den 1 juli innevarande år.

Hvad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om aflöning m. m. till den häraf föranledda extra personalen har ej heller gifvit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må å extra stat för år 1913 för *anställande å kammarrättens revisionsafdelning* under tiden från och med den 1 juli 1912 till och med den 31 december 1913 *af tre extra revisorer och fyra räknebiträden* bevilja 23,300 kronor, däraf högst 800 kronor må afses till vikariatsersättning under semester, med rätt för Kungl. Maj:t att af nämnda belopp redan under innevarande år disponera 7,500 kronor.

Provisorisk lönereglering för öfverintendentsämbetet.

Provisorisk lönereglering för öfverintendentsämbetet. [26.]

28:o) Under punkt 26 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till provisorisk lönereglering för befattningshafvare öfverintendentsämbetet, med undantag af kassören och bokhållaren, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom i öfrigt förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 6,550 kronor, däraf högst 145 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 279—281 i statsrådsprotokollet.

På grund af hvad i ärendet förekommit, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *provisorisk lönereglering för befattningshafvare i öfverintendentsämbetet,* med undantag af kassören och bokhållaren, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom i öfrigt förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 6,550 kronor, däraf högst 145 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Förstärkning af arbetskrafterna vid tullverkets lokalförvaltning.

Förstärkning af arbetskrafterna vid tullverkets lokalförvaltning. [27.]

29:o) Uti punkt 27 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för inrättande af nya tjänster vid tullverkets lokalförvaltning, i enlighet med hvad departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet för den 13 januari 1912 närmare utvecklat, på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 134,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under innevarande år disponera 57,700 kronor.

Öfver denna framställning, angående hvilken utskottet afgifvit särskildt utlåtande (nr 12), har Riksdagen redan fattat beslut; hvilket utskottet skolat här

anteckna.

Kommerskollegium.

Provisorisk lönereglering för kommerskollegium. [28.]

30:o) Kungl. Maj:t har i punkt 28 föreslagit Riksdagen att till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i kommerskollegium, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 14,110 kronor, däraf högst 437 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 282—285 i statsrådsprotokollet.

För år 1912 har Riksdagen för enahanda ändamål beviljat 16,995 kronor. Den nu föreslagna minskningen i detta belopp är betingad af den utaf utskottet här ofvan under punkt 13:o) tillstyrkta förändrade organisationen af kommerskollegii afdelning för näringsstatistik.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till *provisorisk lönereglering för befattningshafvare i kommerskollegium*, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 14,110 kronor, däraf högst 437 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

31:o) Under punkt 29 har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 till förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af departementschefen angifna grunder anvisa ett belopp af 16,513 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf för innevarande år disponera 5,400 kronor.

Förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii byrå för ärenden angående bergshandteringen och andra industriella näringar.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 285—294 i statsrådsprotokollet.

[29.]

Utskottets yttrande.

Behofvet af en extra föredragande å kommerskollegii industribyrå under de år, som återstå till dess det för närvarande pågående utredningsarbetet angående kollegii ombildning kan leda till genomförandet af en definitiv omreglering af ämbetsverket, torde vara till fullo ådagalagdt. Då emellertid med hänsyn till det åsyftade utredningsarbetet de åtgärder, som nu kunna komma i fråga för beredande af ökade arbetskrafter åt byrån, måste, såsom kollegium självt anfört, blifva af temporär varaktighet och helt provisoriska, synes det utskottet icke vara lämpligt att tillgodose byråns förenämnda behof af en extra föredragande genom en så fast anordning som uppförandet af en extra byråchef. Frågan torde däremot, enligt utskottets förmenande, lämpligen kunna ordnas på enahanda sätt som hittills med den skillnad, att Riksdagen anvisar härför erforderliga medel. Med tillämpning af nu gällande beräkningsgrund skulle sålunda för aflönande af en extra föredragande å byrån erfordras, för år räknadt, ett belopp af 7,250 kronor, hvaraf 2,250 kronor lämpligen torde böra anses såsom tjänstgöringspenningar. För tiden från och med den 1 juli 1912 till och med den 31 december 1913 skulle alltså behöfva för detta ändamål anvisas 10,875 kronor, hvartill kommer vikariatsersättning under den extra föredragandens semester under år 1913 med ett till 282 kronor afrundadt belopp.

Emot Kungl. Maj:ts förslag i hvad det afser beredande af ersättning åt en extra sekreterare, hvilken torde vara lika erforderlig vare sig behofvet af extra föredragande fylles på sätt utskottet nu föreslagit eller i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning, har utskottet icke funnit något att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må å extra stat för år 1913 till *förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af utskottet

härofvan angifna grunder anvisa ett belopp af 15,657 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf för innevarande år disponera 5,125 kronor.

Handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.
[30.]

32:o) På grund af Kungl. Maj:ts i punkt 30 af sjunde hufvudtiteln därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 294—295) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till bestridande af *kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.* på extra stat för år 1913 anvisa 10,850 kronor.

Arfvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium.
[31.]

33:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (sid. 295—298) får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1908—1912 ägt rum, till beredande af *arfvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium* på extra stat för år 1913 anvisa 3,000 kronor.

Sakkunniga biträden å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik samt arfvode åt en byråchef viss del af år 1912.
[32, 33, 34.]

34:o) Kungl. Maj:t har i punkterna 32—34 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 bevilja:

dels såsom ersättning åt sakkunnigt biträde å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik vid bergverksstatistikens utarbetande ett belopp af 1,000 kronor;

dels såsom ersättning till sakkunniga biträden å nämnda afdelning vid beräkning af enhetsvärden (riksmedelpris) å de varor, som ingå i rikets handelsomsättning, ett belopp af 1,000 kronor att af Kungl. Maj:t disponeras redan under år 1912;

dels ock till arfvode åt en byråchef å samma afdelning för tiden september—december 1912 ett belopp af 2,700 kronor att af Kungl. Maj:t disponeras redan under år 1912.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 299 i statsrådsprotokollet.

Dessutom tillåter sig utskottet hänvisa till hvad statsrådsprotokollet sid. 107—108 samt 120—122 härom innehåller.

På grund af hvad i ärendet förekommit, får utskottet, som under punkt 13:o) här ofvan tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om förändrad organisation af kommerskollegii afdelning för näringsstatistik, tillstyrka bifall jämväl till Kungl. Maj:ts nu förevarande framställningar.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må å extra stat för år 1913 bevilja:

a) såsom ersättning åt *sakkunnigt biträde å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik vid bergverksstatistikens utarbetande* ett belopp af 1,000 kronor;

b) såsom ersättning till *sakkunniga biträden å nämnda afdelning vid beräkning af enhetsvärden (riksmedelpris)* å de varor, som ingå i rikets handelsomsättning, ett belopp af 1,000 kronor att af Kungl. Maj:t disponeras redan under år 1912; samt

c) till *arfvode åt en byråchef å samma afdelning* för tiden september—december 1912 ett belopp af 2,700 kronor att af Kungl. Maj:t disponeras redan under år 1912.

Arfvode till en vaktmästare i kommerskollegium. [35.]

35:o) På grund af Kungl. Maj:ts i punkt 35 af sjunde hufvudtiteln därom gjorda framställning och under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet (sid. 299) blifvit i ärendet anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1911 och 1912 ägt rum, till beredande af *arfvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium* på extra stat för år 1913 anvisa 1,175 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och aflönande af en andre lärare vid skolan.

36:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkterna 36 och 37 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 bevilja dels såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och aflönande af en andre lärare vid samma skola 4,800 kronor dels ock såsom bidrag till personlig löneförbättring för föreståndaren och förste läraren vid skolan Arthur Krebs ett belopp af 500 kronor och såsom

Bidrag till personlig löneförbättring åt föreståndaren vid skolan A. Krebs och andre läraren därstädes S. H. von Schedvin.
[36, 37.]

bidrag till sådan löneförbättring för andre läraren därstädes Sven H. von Schedvin ett belopp af 250 kronor, eller tillhopa 750 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 300—302 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1910—1912 ägt rum, å extra stat för år 1913 bevilja

a) såsom bidrag till *upprätthållande af väfskolan i Borås* ett belopp af 3,800 kronor, under villkor att från Älfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af berörda statsanslag,

b) såsom bidrag till *aflönande af en andre lärare vid samma skola* ett belopp af 1,000 kronor, under villkor att enahanda belopp varder för ändamålet från nämnda läns landsting eller eljest tillskjutet, samt

c) såsom bidrag till *personlig löneförbättring för föreståndaren och förste läraren vid skolan Arthur Krebs* ett belopp af 500 kronor och såsom bidrag till *sådan löneförbättring för andre läraren därstädes Sven H. von Schedvin* ett belopp af 250 kronor, under villkor att samma belopp, tillhopa 750 kronor, varda för ändamålet från omförmälda läns landsting eller eljest tillskjutna.

Understöd åt föreningen för svensk hemslöjd.
[38.]

37:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad statsrådsprotokollet (sid. 302—305) i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för de senaste åren ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande af dess verksamhet under år 1913 på extra stat för samma år bevilja 15,000 kronor.

Motioner.

38:o) I två lika lydande motioner, väckta den ena (nr 32) inom Första kammaren af herr *H. Fahlén* m. fl. och den andra (nr 32) inom Andra kammaren af herr *C. J. Öberg* m. fl., har föreslagits, att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl.

Maj:t låta verkställa utredning, huruvida och i hvad mån den hemslöjdsverksamhet, som oberoende af Föreningen för svensk hemslöjd bedrifves i landets olika delar genom särskilda lokala föreningar, med hänsyn till verksamhetens syftemål och resultat samt de olika föreningarnes organisation och arbetssätt äfvensom annat, som kan vara af beskaffenhet att på frågans bedömande inverka, lämpligen bör komma i åtnjutande af understöd af statsmedel, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan undersökning kan föranleda.

Till stöd för sina framställningar hafva motionärerna anfört följande:

»Vid sistlidet års riksdag väcktes i bägge kamrarne en motion, hvaruti hemställdes att Riksdagen behagade anvisa ett visst mindre belopp för att, på villkor som af Kungl Maj:t bestämdes, tilldelas i landet verkande lokala föreningar för svensk hemslöjd.

I motionerna framhölls, hurusom den i synnerhet under de sista åren utbredda verksamheten i syfte att befrämja hemslöjdsarbetet i de olika landsdelarne visat sig uppburet af ett mycket allmänt intresse. Denna verksamhets syftemål — att väcka och vidmakthålla kärlek till hem och härd, uppsamla och bevara de olika provinsernas kulturella särmärken, skapa intresse för det egna arbetet äfvensom bereda tillfälle till inkomster för personer, som däraf kunde vara i behof — vore af sådan betydelse att de väl förtjänade statsmakternas beaktande. Detta hade ock blifvit till fullo erkändt, då årligen på Kungl. Maj:ts förslag Riksdagen beviljade penningunderstöd åt föreningen för svensk hemslöjd. Denna förening, hvars sträfvanden förtjänade allt erkännande, kunde dock icke räcka till att tillgodose hela landets behof, hvilket förhållande icke minst bevisades däraf, att de flesta föreningar i landsorten bildats och utöfvade sin verksamhet oberoende af förstnämnda förening.

Trots de understöd, som dessa lokala föreningar fått från såväl länskorporationer som enskilde, lede de af en kännbar brist på medel, som verkade hindrande på utvecklingen af deras verksamhet och därmed på deras förmåga att tillfullo kunna motsvara den uppgift, som de satt sig före. Ett — låt vara litet — understöd af statsmedel skulle ända dem till hjälp i detta hänseende, dels direkt genom lättnad i deras ekonomiska behof, dels ock indirekt genom det erkännande deras oegennyttiga verksamhet därigenom skulle få, hvaraf värdet ingalunda finge underskattas.

Med ytterst ringa röstöfvervikt i bägge kamrarna blef motionen afslagen i enlighet med statsutskottets hemställan. Det kraftiga erkännande, som från talare i kamrarne — ej minst från reservanter i stats-

utskottet — kom motionerna till del, ger anledning att ånyo upptaga frågan och bringa den under Riksdagens pröfning. Då emellertid en god del af det motstånd, som förlidet år gjordes mot bifall till motionen, grundades på att utredning saknades om ifrågavarande föreningars organisation, arbetssätt m. m., hvilka betänkligheter kunna lätteligen förstås på håll, där man icke varit i tillfälle att närmare följa ifrågavarande verksamhet, så vilja vi nu icke göra hemställan om anslags beviljande utan vidare, utan i stället allenast föreslå, att Riksdagen behagade besluta att en utredning rörande samma verksamhet bör komma till stånd för utrönande om och i hvad mån densamma kan anses böra genom statsmedel uppmuntras och stödjas.

Vi äro förvissade att Riksdagen icke skall finna skäl att afvisa en sådan framställning».

Utskottets yttrande.

Vid pröfning af särskilda inom Riksdagen väckta motioner om anslag till i landet verkande lokala föreningar för svensk hemslöjd yttrade 1910 års Riksdag, bland annat, att Riksdagen visserligen ansåge syftemålet med ifrågavarande föreningars verksamhet behjärtansvärdt. De särskilda intressen, denna verksamhet i främsta rummet afsåge att befrämja, vore emellertid inom landets olika delar af så skiftande beskaffenhet, att landstingen och hushållningssällskapen eller eventuellt kommunerna syntes vara bäst skickade att bedöma de understöd, som på de olika orterna borde för ändamålet utgå. Härtill komme, att då erfarenheten visat, att hemslöjdens utveckling i hög grad vore beroende af i hvad mån afsättning kunde beredas för dess alster, den form, som bäst lämpade sig för statsunderstöd till denna slöjds befrämjande, otvifvelaktigt vore att, såsom dittills skett, anslag beviljades till Föreningen för svensk hemslöjd, hvilken förening satt till sin uppgift, bland annat, att underlätta afsättningen af hemslöjdsalster från landets olika delar.

Till denna uppfattning anslöt sig jämväl 1911 års Riksdag vid behandlingen af särskilda vid nämnda års Riksdag väckta motioner i enahanda syfte.

Hvad Riksdagen sålunda uttalat, torde allt fortfarande äga sin giltighet och utskottet har därför ställt sig mycket tveksamt i fråga om gagnet af en sådan utredning som motionärerna nu begärt.

Men då det i allt fall kan vara tänkbart att af en sådan utredning, därvid man såsom villkor för statsunderstöd synes böra utgå, bland annat, därifrån, att vederbörande förening skall från landsting, hushållningssällskap eller möjligen kommuner åtnjuta understöd, skulle kunna

framgå, att en eller annan af dessa lokala föreningar verkligen är förtjänt af statsbidrag, har utskottet icke velat motsätta sig motionärernas förevarande framställning.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till herr Fahléns m. fl. och herr Öbergs m. fl. förenämnda motioner, må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida och i hvad mån den hemslöjdsverksamhet, som oberoende af Föreningen för svensk hemslöjd bedrifves i landets olika delar genom särskilda lokala föreningar, må med hänsyn till verksamhetens syftemål och resultat samt de olika föreningarnes organisation och arbetssätt äfvensom annat, som kan vara af beskaffenhet att på frågans bedömande inverka, lämpligen böra komma i åtnjutande af understöd af statsmedel, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan utredning kan föranleda.

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.

Anslag till handelsundervisningen.

[39.]

39:o) I punkt 39 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 bevilja till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandelssocietetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, samt Malmö högre handelsinstitut 42,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 305—314 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena (nr 6) inom Första kammaren af herr *O. Trapp* m. fl. och den andra (nr 30) inom Andra kammaren af herrar *M. Sommelius* och *A. J. Christiernson*, i hvilka motioner föreslagits, att Riksdagen måtte besluta, dels att Hälsingborgs högre handelsinstitut skall äga rätt att för läsåret 1911—1912 uppbära statsanslag med 2,000 kronor och för läsåret 1912—1913 med 3,000 kronor, under förutsättning att stadsfullmäktige i Hälsingborg till institutet lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma; samt dels att

Riksdagen med anledning häraf måtte på extra stat för år 1913 anvisa 5,000 kronor, hvarigenom anslaget till handelsundervisningen höjes från 42,000 till 47,000 kronor.

Beträffande hvad motionärerna anfört till stöd för sina framställningar tillåter sig utskottet att hänvisa till motionerna.

Utskottets yttrande.

Emot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, enligt hvilket till understöd åt de ifrågavarande handelsinstituten i Göteborg, Stockholm och Malmö skulle för år 1913 uppföras enahanda belopp, som i sådant afseende blifvit dem tillerkända för hvart och ett af åren 1910, 1911 och 1912, har utskottet icke funnit något att erinra.

Hvad därefter beträffar handelsinstitutet i Hälsingborg, så väcktes redan vid föregående års riksdag af enskilda motionärer förslag om särskildt statsanslag åt handelsinstitutet för år 1912. Riksdagen fann emellertid, att, då frågan om handelsundervisningens ordnande vore föremål för Kungl. Maj:ts pröfning och den af Kungl. Maj:t för detta ändamål år 1908 tillsatta kommittén den 20 december 1910 afgifvit sitt betänkande i ämnet, det vore antagligt, att en proposition till Riksdagen om handelsundervisningens ordnande och därmed om statsunderstöd åt handelsinstituten vore att inom den närmaste framtiden förvänta. På grund häraf ansåg Riksdagen det icke tillrådligt att, innan en fullständig utredning härom blifvit Riksdagen förelagd, uppföra särskilda medel till understöd åt ett handelsinstitut, som ditintills icke åtnjutit statsbidrag; och kunde Riksdagen fördenskull icke biträda motionärernas framställning. Då emellertid det till de tre öfriga handelsinstituten för år 1911 anvisade understödsbeloppet sannolikt komme att lämna öfverskott samt sådant öfverskott möjligen komme att uppstå jämväl å det af Riksdagen för år 1912 anvisade understödsbeloppet till dessa handelsinstitut, ansåg Riksdagen, ehuru det vore tvifvelaktigt, huruvida det för handelsundervisningen vore nödvändigt att å en i förhållande till Malmö, där ju funnes ett af staten understödt högre handelsinstitut, så närbelägen ort som Hälsingborg upprätthålla ett dylikt institut, likväl i betraktande af det betryckta läge, hvari Hälsingborgs högre handelsinstitut syntes befinna sig, och då det ej vore alldeles uteslutet, att dess bibehållande kunde vid det slutliga ordnandet af handelsundervisningen befinnas erforderligt, att Riksdagen kunde medgifva, att till understöd åt Hälsingborgs högre handelsinstitut finge för läsåret 1911—1912 af det öfverskott, som kunde uppstå å 1911 och 1912 årens understödsmedel till Göteborgs handelsinstitut och grosshandelssocietetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, samt Malmö högre

handelsinstitut, utgå ett belopp af högst 3,000 kronor, under förutsättning att stadsfullmäktige i Hälsingborg till institutet lämnade årligt understöd till minst samma belopp som dittills, samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma.

Något öfverskott å understödsmedlen till Göteborgs handelsinstitut och Frans Schartaus praktiska handelsinstitut har emellertid icke uppkommit för år 1911; och lärer, enligt af kommerskollegium gjorda beräkningar, icke heller vara att förutse å 1912 års anslag till institutet.

Då Hälsingborgs högre handelsinstitut visat sig vara i behof af understöd och fullgjort de allmänna villkor, som uppställts för utgifvande af statsbidrag till likartade läroanstalter, och då detta instituts betryckta läge jämväl blifvit af nästlidet års Riksdag beaktadt, ehuruväl det sätt för institutets understödjande, som Riksdagen anvisat, icke ländt till åsyftadt mål, har utskottet tagit i öfvervägande, huruvida icke institutet må kunna i annan ordning beredas understöd. Och har i sådant afseende utskottet, som emellertid icke kunnat biträda motionärernas förslag om understöd till institutet för läsåret 1911—1912, funnit sig böra föreslå, att institutet må, i likhet med Malmö högre handelsinstitut, få af ofvannämnda anslag för år 1913 uppbära ett belopp af högst 3,000 kronor. Härigenom skulle visserligen föranledas motsvarande minskning i den del af anslaget, som skall disponeras till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, men utskottet tvekar så mycket mindre att framställa förslag i denna riktning, som, enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, anslaget under de senare åren särskildt tagits i anspråk med anledning däraf, att under nämnda tid ett anmärkningsvärdt stort antal nedsatt afgift betalande elever varit vid Göteborgs handelsinstitut inskrifvet, och skäligen torde kunna antagas, att detta antal under den närmaste tiden kommer att nedbringas.

Då utskottet sålunda tillstyrker understöds beviljande till Hälsingborgs högre handelsinstitut, har utskottet velat uttala, att ett beslut i sådant syfte ingalunda bör anses innebära, att detta institut må äfven framdeles kunna påräkna statsunderstöd, utan torde frågan härom helt och hållet vara beroende på det ordnande af handelsundervisningen, hvarom Riksdagen inom den närmaste tiden lärer komma att besluta.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen med anledning af Kungl. Maj:ts förenämnda förslag och herr Trapps m. fl. samt herrar

Sommelius' och Christiernsons omförmälda motioner, må på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 42,000 kronor, att af Kungl. Maj:t användas till *understöd åt Göteborgs handelsinstitut* och grosshandelssocietetens i Stockholm handelsskola, *Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, Malmö högre handelsinstitut* samt *Hälsingborgs högre handelsinstitut* under förutsättning, hvad Göteborgs handelsinstitut beträffar, att Göteborgs stadsfullmäktige, hvad Frans Schartaus handelsinstitut angår, att grosshandelssocieteten i Stockholm, vidkommande Malmö högre handelsinstitut, att Malmös tadsfullmäktige, och i fråga om Hälsingborgs högre handelsinstitut, att Hälsingborgs stadsfullmäktige fortfarande till instituten lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills, samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Statsbidrag till handelshögskolan i Stockholm.
[40.]

40:o) Under punkt 40 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till underhållande af handelshögskolan i Stockholm å extra stat för år 1913 bevilja 30,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 314—321 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1910—1912 ägt rum, må, under förutsättning att verksamheten vid *handelshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i hufvudsak den nu följda planen, såsom bidrag till underhållande af samma skola på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 30,000 kronor, att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under höstterminen år 1912 och återstående hälften under vårterminen år 1913, under villkor att minst tolf friplatser för studerande vid högskolan under läsåret 1912—1913 inrättas.

41:o) Med tillstyrkande af bifall till Kungl. Maj:ts i punkterna 41 och 42 af hufvudtiteln gjorda framställningar och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 321—322) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa, *Export- och handelsstudiestipendier.* [41, 42.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1913 bevilja

a) såsom reservationsanslag, ett belopp af 20,000 kronor för att utdelas såsom understöd under benämning af *exportstipendier* till personer, som utan officiell ställning, företrädesvis i Ryssland, på Balkanhalfön eller i länder utom Europa, verka för afsättning af svenska exportartiklar; samt

b) likaledes såsom reservationsanslag, ett belopp af 20,000 kronor till *handelsstudiestipendier,* att tjäna såsom understöd för förvärfvande utomlands af praktiska insikter i handelsyrket.

42:o) Kungl Maj:t har i punkt 43 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 bevilja till Sveriges allmänna exportförening såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år ett belopp af 16,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera detsamma. *Anslag till Sveriges allmänna exportförening.* [43.]

Utredningen återfinnes å sid. 322—327 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1910 och 1911 ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* fortfarande bedrifver sin verksamhet i hufvudsakligen samma form som hittills samt att föreningens räkenskaper för granskning öfverlämnas till Riksdagens revisorer, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 16,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera detsamma.

43:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 328—329) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa, *Understöd till rederiaktiebolaget Nord-*

stjernan för uppehållande af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige samt La Plata-länderna och Brasilien.
[44.]

att Riksdagen må under de villkor, som innefattas i det mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena sidan, samt rederiaktiebolaget Nordstjernan, å andra sidan, afslutade kontrakt, af det af Riksdagen såsom understöd till rederiaktiebolaget Nordstjernan *för uppehållande* under åren 1911—1915 *af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige samt La Plata-länderna och Brasilien* beviljade anslag af 500,000 kronor på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Understöd till aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet för fortsatt uppehållande af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Ostasien.
[45.]

44:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 45 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet, under åberopande af hvad statsrådsprotokollet (sid. 329—333) i ärendet innehåller, hemställa,

att Riksdagen må

a) utaf det af Riksdagen såsom *understöd åt aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet* för fortsatt uppehållande under tiden 1 augusti 1912—31 december 1917 af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Ostasien beviljade förslagsanslaget å högst 985,000 kronor att jämte besparingarna å det af 1907 års Riksdag till bolaget för liknande ändamål beviljade anslag af 1,850,000 kronor på de villkor, Kungl. Maj:t i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 7 april 1911 rörande denna fråga angifna grunder må finna skäligt föreskrifva, utbetalas till bolaget, å extra stat för år 1913, för gäldande intill 60 procent af ej mindre de af bolaget för dess fartyg erlagda afgifter i Suezkanalen än äfven följande med passerandet af kanalen förenade kostnader, nämligen fyr- och båkafgifter, utgifter för sundhetspass och sanitära afgifter, afgifter för tull- och hamnklarering samt afgifter för lotsning under natten i Port Saids hamn, anvisa ett belopp af högst 210,000 kronor; samt

b) medgifva att till beredande af sådant understöd åt bolaget under år 1913 af ifrågavarande besparingar må användas ett belopp af högst 90,000 kronor.

Bergsstaten.

45:o) I punkt 46 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i afbidan på den proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t kan komma att till Riksdagen aflåta, till provisorisk löneregleringåt bergmästarna å extra stat för år 1913 beräkna ett belopp af 11,150 kronor. *Provisorisk löneregleringför bergmästarna.* [46.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

46:o) Kungl. Maj:t har i punkt 47 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 29,650 kronor att under hufvudsakligen enahanda villkor, som hittills varit fästa vid statsunderstöd för ifrågavarande ändamål, utgå såsom bidrag till uppehållande af undervisningen vid bergsskolorna i Filipstad och Falun, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1912 af anslaget disponera 3,000 kronor för samma ändamål. *Bergsskolorna.* [47.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 334—337 i statsrådsprotokollet.

På grund af hvad i ärendet förekommit, har utskottet ansett sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, i hvad det afser anslagets förhöjning från 23,000 till 26,650 kronor. Det statsintresse, som med anslaget afses, har däremot icke synts utskottet påkalla att, för beredande af fyllnad i det för skolorna fastställda statsanslaget för år 1912, vidtaga en ändring uti ett af Riksdagen redan fastställdt anslag. Utskottet har sålunda icke kunnat biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del. *Utskottets yttrande.*

Utskottets hemställan blifver då,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen å extra stat för år 1913 anvisar 26,650 kronor att under hufvudsakligen enahanda

villkor, som hittills varit fästa vid statsunderstöd för ifrågavarande ändamål, utgå såsom bidrag till uppehållande af undervisningen vid *bergsskolorna i Filipstad och Falun.*

Ersättning till sjömanshusen.

Ersättning till sjömanshusen. [48.]

47:o) Vidare har Kungl. Maj:t i punkt 48 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa till ersättning åt sjömanshusen för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning m. m. 40,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 337—339 i statsrådsprotokollet.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, å extra stat för år 1913 under benämning »ersättning till sjömanshusen» anvisa ett anslag af 40,000 kronor *för beredande åt sjömanshusen af skälig ersättning* för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter, dock under villkor att aflöningarna till tjänstemännen vid sjömanshus, som erhåller sådan ersättning, icke må utan kommerskollegii medgifvande höjas.

Statistiska centralbyrån.

Arfvoden till en e. o. förste aktuarie och fyra e. o. aktuarier. [49.]

48:o) Kungl. Maj:t har i punkt 49 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa dels till arfvode åt en extra ordinarie förste aktuarie i statistiska centralbyrån ett anslag af 5,600 kronor, hvaraf 1,800 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar, dels till arfvoden åt tre extra ordinarie aktuarier i samma ämbetsverk ett anslag af 3,900 kronor för hvardera, hvaraf 1,500 kronor motsvarande

tjänstgöringspenningar, eller tillsamman till arfvoden åt en extra ordinarie förste aktuarie och tre extra ordinarie aktuarier i statistiska centralbyrån ett anslag af 17,300 kronor.

Departementschefens yttrande i ärendet återfinnes å sid. 339 i statsrådsprotokollet.

Under åberopande af hvad utskottet anfört under punkt 15:o) här ofvan, därvid utskottet ansett sig böra tillstyrka, att i stället för en af Kungl. Maj:t föreslagen byråchef å ordinarie stat med en begynnelseaflöning af 6,400 kronor skulle för statistiska centralbyrån uppföras en extra ordinarie aktuarie med ett arfvode å 3,900 kronor, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1913 anvisa dels till arfvode åt en extra ordinarie förste aktuarie i statistiska centralbyrån ett anslag af 5,600 kronor, hvaraf 1,800 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar, dels till arfvoden åt fyra extra ordinarie aktuarier i samma ämbetsverk ett anslag af 3,900 kronor för hvardera, hvaraf 1,500 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar, eller tillsamman till arfvoden åt en extra ordinarie förste aktuarie och fyra extra ordinarie aktuarier i statistiska centralbyrån ett anslag af 21,200 kronor.

Provisorisk lönereglering för statistiska centralbyrån. [50.]

49:o) I punkt 50 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till provisorisk löneregleringen för befattningshafvare i statistiska centralbyrån, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 11,583 kronor, däraf högst 387 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 340—341 i statsrådsprotokollet.

De för den provisoriska löneregleringen erforderliga beloppen äro beräknade på följande sätt:

På ordinarie stat uppförda befattningshafvare.	Nuvarande begynnelse-aflöning.			Provisoriskt aflöningstillägg (oreduceradt).				Pensionsafgift motsvarande belopp.			Till höjning af vikariatsersättning under semester afsedt belopp.	
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ortstillägg.	Summa.	beräknadt enligt pensionslagen.		afrundadt.		
1 öfverdirektör och chef	5,000	2,000	7,000	1,200	800	1,000	3,000	360	—	400	100	—
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	600	500	600	1,700	280	—	300	62	50
1 »	4,400	2,000	6,400	600	500	600	1,700	280	—	300	62	50
1 förste aktuarie	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	[1]) 211	60	250	37	50
1 » »	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	165	60	200	37	50
1 » »	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	165	60	200	37	50
1 andre »	1,800	1,200	3,000	400	300	300	1,000	81	40	100	25	—
1 » »	1,800	1,200	3,000	400	300	300	1,000	81	40	100	25	—
1 förste vaktmästare ...	800	300	1,100	100	150	150	400	27	—	30	—	—
1 vaktmästare	500	300	800	200	50	150	400	[2]) 24	—	25	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	13,100	—	—	1,905	387	50

Utskottets yttrande.

Utskottet anser, att för ämbetsverket bör, i likhet med hvad som medgifvits för innevarande år, beviljas provisorisk lönereglering för år 1913. Då utskottet under punkt 15:o) här ofvan tillstyrkt uppförandet af en byråchef å den ordinarie staten, torde det vara följdriktigt, att jämväl åt honom beredes sådan lönereglering för samma år. Och har utskottet icke funnit något att erinra mot det belopp, som Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit. Däremot har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, i hvad det afser förhöjning i det provisoriska lönetillägget för öfverdirektören. Då nämligen öfverdirektören så nyligen som innevarande år genom provisorisk lönereglering beviljats afsevärdt förbättrade aflöningsvillkor och ämbetsverket, vid bifall till utskottets under punkt 15:o) här ofvan afgifna förslag, i allt fall icke kommer att gifvas sådan omfattning, som bland annat af Kungl. Maj:t ansetts motivera en dylik förhöjning, har utskottet icke funnit tillräckliga skäl förebragta för vidtagande af den ifrågasatta ändringen i öfverdirektörens aflöningsförmåner.

---

[1]) Beräknadt å den höjda begynnelselönen jämte 2 ålderstillägg.
[2]) » » » » » » 1 »

De för den provisoriska löneregleringen erforderliga beloppen skulle således kunna beräknas på följande sätt:

På ordinarie stat uppförda befattningshafvare.	Nuvarande begynnelse-aflöning.			Provisoriskt aflöningstillägg (oreduceradt).				Pensionsafgift motsvarande belopp.			Till höjning af vikariatsersättning under semester afsedt belopp.	
	Lön.	Tjänstgörings-penningar.	Summa.	Lön.	Tjänstgörings-penningar.	Ortstillägg.	Summa.	beräknadt enligt pensionslagen.		afrundadt.		
1 öfverdirektör och chef	5,000	2,000	7,000	700	500	800	2,000	324	90	350	62	50
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	600	500	600	1,700	280	—	300	62	50
1 förste aktuarie	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	[1]) 211	60	250	37	50
1 » »	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	165	60	200	37	50
1 » »	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	165	60	200	37	50
1 andre »	1,800	1,200	3,000	400	300	300	1,000	81	40	100	25	—
1 » »	1,800	1,200	3,000	400	300	300	1,000	81	40	100	25	—
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	100	150	150	400	27	—	30	—	—
1 vaktmästare	500	300	800	200	50	150	400	[2]) 24	—	25	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	10,400	—	—	1,555	287	50

Det erforderliga beloppet utgör sålunda 9,132 kronor 50 öre, hvaraf 287 kronor 50 öre utgöra erforderligt belopp för höjning af vikariatsersättning under semester.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till provisorisk löneregler ing för befattningshafvare i statistiska centralbyrån, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af departementschefen förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 9,133 kronor, däraf högst 287 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

[1]) Beräknadt å den höjda begynnelselönen jämte 2 ålderstillägg.
[2]) » » » » » » 1 »

Anslag till förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden m. m. hos statistiska centralbyrån anslagna medel.
[51.]

50:o) Ytterligare har Kungl. Maj:t i punkt 51 af ifrågavarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till förstärkning af det till arfvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anvisade anslag å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 29,200 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet hänvisas till sid. 342—343 i statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som under punkterna 15:o) och 48:o) här ofvan tillstyrkt, att i stället för en af Kungl. Maj:t föreslagen byråchef å ordinarie stat med en begynnelseaflöning af 6,400 kronor samt en beräknad vikariatsersättning af 250 kronor skulle för statistiska centralbyrån uppföras en extra ordinarie aktuarie med ett arfvode å 3,900 kronor, får sålunda jämväl tillstyrka, att till vikariatsersättning för denne aktuarie måtte beräknas ett belopp af 125 kronor, hvadan det af Kungl. Majt under förevarande punkt äskade anslaget, som af Kungl. Maj:t afrundats uppåt med 25 kronor, skulle behöfva höjas med 100 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må till förstärkning af det till arfvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anvisade anslag å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 29,300 kronor.

Statistisk tidskrift.
[52.]

51:o) Kungl. Maj:t har i punkt 52 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 1,400 kronor till utgifvande af en statistisk tidskrift.

Departementschefens yttrande återfinnes å sid. 343 i statsrådsprotokollet.

Under åberopande af hvad utskottet anfört under punkt 15:o) här ofvan får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 1,400 kronor till utgifvande af en statistisk tidskrift.

Arfvoden till två dispaschörsassistenter.

52:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts i punkt 53 af hufvudtiteln gjorda framställning och under åberopande af hvad statsrådsprotokollet (sid. 344—345) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Arfvoden till två dispaschörsassistenter. [53.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, såsom anslag *till dispaschörsväsendet* på extra stat för år 1913 anvisa till arfvode åt två dispaschörsassistenter, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, 2,000 kronor åt dem hvar, eller tillhopa 4,000 kronor.

Kostnader, som föranledas af öfverståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag af registrering.

53:o) Med tillstyrkande af bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 54 af hufvudtiteln gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 345) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Kostnader, som föranledas af öfverståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag af registrering. [54.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *bestridande af kostnaderna för den öfverståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till föreningsförsäkrings- och handelsregistren* å extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag å 4,000 kronor samt medgifva, att de till nämnda myndigheter inflytande afgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting.

54:o) Kungl. Maj:t har i punkt 55 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 1,400,000 kronor, att fördelas mellan landsting och städer, som icke deltaga i landsting, efter förhållandet mellan den bevillning af fast egendom samt af in-

Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting. [55.]

komst, som debiterats på grund af vederbörande pröfningsnämnds år 1913 verkställda eller fastställda taxeringar inom landstingsområde eller stad, hvarom nu nämnts, och den i samma ordning debiterade bevillningssumman för hela riket.

Departementschefens yttrande i ärendet återfinnes å sid. 345—346 statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må å extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 1,400,000 kronor, att fördelas mellan landsting och städer, som icke deltaga i landsting, efter förhållandet mellan den bevillning af fast egendom samt af inkomst, som debiterats på grund af vederbörande pröfningsnämnds år 1913 verkställda eller fastställda taxeringar inom landstingsområde eller stad, hvarom nu nämnts, och den i samma ordning debiterade bevillningssumman för hela riket.

Provisorisk lindring åt synnerligen skattetyngda kommuner.

Provisorisk lindring åt synnerligen skattetyngda kommuner. [56.]

55:o) I punkt 56 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 600,000 kronor att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af departementschefen angifna grunder utdelas till sådana landskommuner och köpingar, där ett mera stadigvarande synnerligt betungande skattetryck är rådande.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Brandförsäkring af operabyggnaden och dramatiska teaterbyggnaden vid Nybroplanen i Stockholm m. m.

Brandförsäkring af operabyggnaden och dramatiska teaterbyggnaden vid Nybroplanen i Stockholm m. m. [57—59.]

56:o) Under punkterna 57—59 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa:

dels till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremier för brandförsäkring af operabyggnaden och dramatiska teaterbyggnaden vid Nybroplanen i Stockholm ett anslag af 40,175 kronor;

dels till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremie för brandförsäkring af staten tillhörig, i operabyggnaden förvarad lös egendom ett anslag af 3,668 kronor;

dels ock till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremie för brandförsäkring af staten tillhörig, i dramatiska teaterbyggnaden förvarad lös egendom ett anslag af 1,735 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 366—369 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot förevarande framställningar, hemställer,

att Riksdagen må på extra stat för år 1913 anvisa

a) till bestridande af kostnaden för gäldande af *årspremier för brandförsäkning af operabyggnaden och dramatiska teaterbyggnaden vid Nybroplan i Stockholm* ett anslag af 40,175 kronor;

b) till bestridande af kostnaden för gäldande af *årspremie för brandförsäkring af staten tillhörig, i operabyggnaden förvarad lös egendom* ett anslag af 3,668 kronor; samt

c) till bestridande af kostnaden för gäldande af *årspremie för brandförsäkring af staten tillhörig, i dramatiska teaterbyggnaden förvarad lös egendom* ett anslag af 1,735 kronor.

Extra lönetillägg för vissa tjänstemän och betjänte.

Extra lönetillägg för vissa tjänstemän och betjänte. [60.]

57:o) Under tillstyrkande af bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 60 af denna hufvudtitel gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet för den 13 januari 1912 angifna grunder, af *extra lönetillägg* för innevarande år åt en del tjänstemän och betjänte i till finansdepartemen-

tet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1913 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 8,000 kronor.

Bidrag till föreningen för arbetarskydd i Stockholm.

Bidrag till föreningen för arbetarskydd i Stockholm. [61.]

58:o) Kungl. Maj:t har i punkt 61 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna under år 1913 för den af föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen af skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 370—373 i statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande anslag har under de senaste åren utgått med 3,000 kronor. Lika med departementschefen och på de af honom anförda skäl finner utskottet emellertid skäligt, att anslaget för nästkommande år höjes till 4,000 kronor. Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må såsom bidrag till bestridande af kostnaderna under år 1913 för den af *föreningen för arbetarskydd i Stockholm* anordnade permanenta utställningen af skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet på extra stat för år 1913 anvisa ett ett belopp af 4,000 kronor.

Ny upplaga af handboken »Sveriges land och folk».

Ny upplaga af handboken "Sveriges land och folk". [62.]

59:o) Kungl. Maj:t har i punkt 62 af hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att, i afbidan på den proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t kan komma att till Riksdagen aflåta, till bestridande af kostnaderna för utgifvande af ny upplaga af handboken »Sveriges land och folk», å extra stat för 1913 beräkna ett belopp af 20,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva yttrande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel.

60:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet (sid. 373—374) blifvit i ärendet anfördt, hemställer utskottet, *Det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel.* [63.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för flera föregående år ägt rum, såsom bidrag till det *mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1913 bevilja 750 kronor.

Stockholm den 22 mars 1912.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Vid förestående hufvudtitels slutbehandling inom utskottet hafva närvarit:

herrar *A. G. L. Billing*, *A. Ekman*, *S. H. Kvarnzelius*, grefve *F. Wachtmeister*, *O. Jonsson*, *A. N. Hahn*, friherre *J. T. Gripenstedt*, grefve *P. O. L. Klingspor*, *H. F. Lamm*, friherre *C. H. Falkenberg*, friherre *J. G. Beck-Friis*, *A. C. Lindblad*, *C. G. Ekman*, *A. Wiklund*, *H. Andersson* i Skifarp, *F. W. Thorsson*, *P. Olsson*, *C. Persson*, *J. A. Sjö*, *N. E. Lindberg*, *J. Ström*. *E. A. Nilson*, *L. J. Carlsson* och *E. F. Hellberg* med undantag att vid behandlingen

af punkterna 1—15 deltagit i stället för herr *Lamm* herr *N. O. Bruce*,
„ punkten 15 „ „ „ „ „ *Nilson* herr *J. Pålsson*,
„ punkterna 16—60 „ „ „ „ „ *Kvarnzelius* herr *N. O. Bruce*,
„ „ „ „ „ „ *Thorsson* herr *A. Anderson*,
„ „ 18—60 „ „ „ „ „ grefve *Wachtmeister* herr *G. M. H. Ekelund*.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen

1912 års riksstat anslår:						
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på *förslag.* Friheter.		Summa.		
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Finans-
17,000	—	—	—	17,000	—	Departementschefen
58,000	—	—	—	58,000	—	Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
117,400	—	—	—	117,400	—	Kammarkollegium. Nuvarande belopp
						Ökas med
155,800	—	—	—	155,800	—	Statskontoret. Nuvarande belopp
						Ökas med
420,000	—	—	—	420,000	—	Stämpelomkostnader, *förslagsanslag*
400,000	—	—	—	400,000	—	Kostnader för taxering till skatt å inkomst- och för-
						Ökas med
47,000	—	—	—	47,000	—	Till upprätthållande af bankinspektionens verksam-
34,200	—	—	—	34,200	—	Kontrollstyrelsen
915,000	—	—	—	915,000	—	Till bestridande af de med mynt- och justerings-
256,500	—	—	—	256,500	—	Kammarrätten. Nuvarande belopp
						Ökas med
50,600	—	—	—	50,600	—	Öfverintendentsämbetet
5,856,900	—	—	—	5,856,900	—	Tullverket, *förslagsanslag,* att af tullmedlen direkt
						Ökas med
2,900,000	—	—	—	2,900,000	—	Ersättning till städerna för mistad tolag, *förslags-*
98,000	—	—	—	98,000	—	Kommerskollegium. Nuvarande belopp
						Ökas med
395,000	—	—	—	395,000	—	Till upprätthållande af patent- och registreringsverkets märkesafgifters samt registreringsafgifters medel
						Ökas med
33,000	—	—	—	33,000	—	Bergsstaten
Trpt 11,754,400	—	—	—	11,754,400	—	

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt ut-

**) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet afgifvit särskildt utlåtande (nr 12).

Litt. A.

under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på *förslag* Friheter.		Summa.	
departementet.		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
.....		17,000	—	—	—	17,000	—
.....		58,000	—	—	—	58,000	—
.....	117,400: —						
.....	2,500: —	119,900	—	—	—	119,900	—
.....	155,800: —						
.....	1,600: —	157,400	—	—	—	157,400	—
.....		420,000	—	—	—	420,000	—
mögenhet, *förslagsanslag.* Nuv. belopp	400,000: —						
.....	*)320,000: —	720,000	—	—	—	720,000	—
het, *reservationsanslag*		47,000	—	—	—	47,000	—
.....		34,200	—	—	—	34,200	—
verkets drift förenade kostnader, *reservationsanslag*		915,000		—	—	915,000	—
.....	256,500: —						
.....	1,800: —	258,300	—	—	—	258,300	—
.....		50,600	—	—	—	50,600	—
utgå. Nuvarande belopp.....	5,856,900: —						
.. ..	**) 97,000: —	5,953,900	—	—	—	5,953,900	—
anslag		2,900,000	—	—	—	2,900,000	—
.....	98,000: —						
.....	48,815: —	146,815	—	—	—	146,815	—
verksamhet, *reservationsanslag,* att af patent- och varu-							
direkt utgå. Nuvarande belopp.....	395,000: —						
.....	40,700: —	435,700	—	—	—	435,700	—
.....		33,000	—	—	—	33,000	—
	Transport	12,266,815	—		—	12,266,815	—

låtande.

	1912 års riksstat anslår:						
	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på *förslag.* Friheter.		Summa.		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trpt	11,754,400	—	—	—	11,754,400	—	Statistiska centralbyrån:
							Aflöningsmedel för statistiska centralbyrån. Nu-
							Ökas med .....
							Reservationsanslag:
							Till bibliotekets underhållande. Nuvarande be-
							Ökas med .....
	69,600	—	—	—	69,600	—	Till arfvoden åt tillfälliga biträden samt till varande belopp .....
							Ökas med .....
	98,500	—	—	—	98,500	—	Befrämjande i allmänhet af slöjderna. Nuvarande
							Ökas — såsom *reservationsanslag* — med .....
	11,500	—	—	—	11,500	—	Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart .....
	8,700	—	—	—	8,700	—	Befrämjande i allmänhet af bergsbruket .....
	—	—	—	—	—	—	Befrämjande i allmänhet af bergsbruket, (däraf
	50,000	—	—	—	50,000	—	Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus
	300,000	—	—	—	300,000	—	Byggnader och reparationer, *reservationsanslag* .....
	44,670	—	30	—	44,700		Städers friheter, *förslagsanslag* .....
	10,000	—	—	—	10,000	—	Observations- och uppbördsprocenter m. m., *förslags-*
	1,100,000	—	—	—	1,100,000	—	Kontroll å tillverkningsafgifter, *förslagsanslag* .....
	4,000	—	—	—	4,000	—	Till biträde inom finansdepartementet vid beredning
							anslag, högst. Nuvarande belopp .....
							Ökas med .....
	300,000	—	—	—	300,000	—	Restitutioner, *förslagsanslag* .....
	55,000	—	—	—	55,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* .....
	50,000	—	—	—	50,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....
	100,009	—	—	—	100,009	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
	—	—	—	—	—	—	Till bestridande af tryckningskostnader, *förslags-*
	32,000	—	—	—	32,000	—	Extra utgifter, *reservationsanslag* .....
	60,000	—	—	—	60,000	—	Kungl. operan .....
S:a	14,048,379	—	30	—	14,048,409	—	

			Förslag till blifvande riksstat:					
			Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på *förslag*. Friheter.		Summa	
			Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
		Transport	12,266,815	—	—	—	12,266,815	—
varande belopp ..... 28,400: —								
..... 6,400: —		34,800: —						
lopp ..... 1,500: —								
..... 500: —	2,000: —							
vikariatsersättningar. Nu-								
..... 20,000: —								
..... 250: —	20,250: —	22,250: —	57,050	—	—	—	57,050	—
belopp		98,500: —						
.....		8,000: —	106,500	—	—	—	106,500	—
.....			11,500	—	—	—	11,500	—
.....			—	—	—	—	—	—
6,000 kronor *reservationsanslag)*			8,700	—	—	—	8,700	—
i Stockholm, *förslagsanslag*			50,000	—	—	—	50,000	—
.....			300,000	—	—	—	300,000	—
.....			44,670	—	30	—	44,700	—
anslag			10,000	—	—	—	10,000	—
.....			1,100,000	—	—	—	1,100,000	—
af ärenden rörande bankväsendet m. m., *förslags-*								
.....		4,000: —						
.....		300: —	4,300	—	—	—	4,300	—
.....			300,000	—	—	—	300,000	—
.....			55,000	—	—	—	55,000	—
.....			50,000	—	—	—	50,000	—
anslag			100,000	—	—	—	100,000	—
anslag			133,000	—	—	—	133,000	—
.....			32,000	—	—	—	32,000	—
.....			60,000	—	—	—	60,000	—
		Summa	14,689,535	—	30	—	14,689,565	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Kronor	ö.
Sjunde hufvudtiteln.			
Finansdepartementet.			
Finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:			
Till provisorisk löneregleringen för befattningshafvare i finansdepartementet, *förslagsanslag*	7,770: —		
» beredande af ersättning åt en extra föredragande i finansdepartementet	10,500: —	18,270	—
Statskontoret:			
Till ersättning för af statskontoret gjorda förskott	522,911: —		
» förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret	16,500: —	539,411	—
Kammarrätten:			
Till anställande å kammarrättens revisionsafdelning under tiden 1 juli 1912—31 december 1913 af tre extra revisorer och fyra räknebiträden		23,300	—
Öfverintendentsämbetet:			
Till provisorisk löneregleringen för befattningshafvare i öfverintendentsämbetet, *förslagsanslag*		6,550	—
Tullverket:			
Till inrättande af nya tjänster vid tullverkets lokalförvaltning		*) 134,000	—
	Transport	721,531	—

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet afgifvit särskildt utlåtande (nr 12).

		Kronor	ö.
Transport		721,531	—
Kommerskollegium:			
Till provisorisk löneregleringen för befattningshafvare i kommerskollegium, *förslagsanslag*	14,110: —		
» förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå	15,657: —		
» bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.	10,850: —		
» beredande af arfvode å ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium	3,000: —		
» ersättning åt sakkunnigt biträde å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik vid bergverksstatistikens utarbetande	1,000: —		
» ersättning åt sakkunniga biträden å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik vid beräkning af enhetsvärden (riksmedelpris) å varor som ingå i rikets handelsomsättning	1,000: —		
» arfvode åt en byråchef å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik för tiden september—december 1912	2,700: —		
» beredande af arfvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium	1,175: —	49,492	—
Befrämjande i allmänhet af slöjderna:			
Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås m. m.	4,800: —		
Bidrag till personlig löneförbättring för föreståndaren och förste läraren vid väfskolan i Borås A. Krebs samt för andre läraren därstädes S. H. von Schedvin	750: —		
Till upprätthållande af föreningens för svensk hemslöjd verksamhet under år 1912	15,000: —	20,550	—
Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart:			
Till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandelssocietetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, samt Malmö och Hälsingborgs högre handelsinstitut	42,000: —		
Bidrag till underhållande af handelshögskolan i Stockholm	30,000: —		—
Transport	72,000: —	791,573	—

		Kronor	ö.
Transport	72,000: —	791,573	—
Till exportstipendier, *reservationsanslag*	20,000: —		
» handelsstipendier, *reservationsanslag*	20,000: —		
Bidrag till Sveriges allmänna exportförenings verksamhet under år 1911	16,800: —		
Till understöd till rederiaktiebolaget Nordstjärnan för uppehållande under åren 1911—1915 af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige samt La-Plataländerna och Brasilien	100,000: —		
» understöd till Aktiebolaget Svenska Ostasiatiska kompaniet för uppehållande af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Ostasien, högst	210,000: —	438,800	—
Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:			
Till provisorisk lönereglering åt bergmästarna	*) 11,150: —		
» bergskolorna i Filipstad och Falun	26,650: —	37,800	—
Sjömanshusen:			
Till ersättning åt sjömanshusen		40,000	—
Statistiska centralbyrån:			
Till arfvoden åt extra ordinarie aktuarier i statistiska centralbyrån	21,200: —		
» provisorisk lönereglering för befattningshafvare i statistiska centralbyrån, *förslagsanslag*	9,133: —		
» förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån m. m. anslagna medel	29,300: —		
» utgifvande af en statistisk tidskrift	1,400: —	61,033	—
Dispaschörsväsendet:			
Till arfvode åt två dispaschörsassistenter		4,000	—
Transport		1,373,206	—

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt utlåtande.

		Kronor	ö.
	Transport	1,373,206	—
Diverse anslag:			
Till bestridande af kostnaderna för den öfverståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings-, försäkrings- och handelsregistren, *förslagsanslag*	4,000: —		
Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting	1,400,000: —		
Bidrag till landskommuner och köpingar, där ett mera stadigvarande, synnerligt betungande skattetryck är rådande	*)600,000: —		
Till brandförsäkring af operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad i Stockholm	40,175: —		
» brandsförsäkring af staten tillhörig, i operabyggnaden förvarad lösegendom	3,668: —		
» brandförsäkring af staten tillhörig, i dramatiska teaterbyggnaden förvarad lösegendom	1,735: —		
» beredande af extra lönetillägg åt en del tjänstemän och betjänte i till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, *förslagsanslag*	8,000: —		
Bidrag till bestridande af kostnaderna under år 1912 för den af föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen af skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet	4,000: —		
Till bestridande af kostnaderna för utgifvande af ny upplaga af handboken »Sveriges land och folk»....	*)20,000: —		
» det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel	750: —	2,082,328	—
	Summa	3,455,534	—

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt utlåtande.